

BRZozowska Gazeta Powiatowa

ISSN 1642-8420

Nr 17

lipiec/sierpień 2003

numer bezpłatny

W numerze między innymi:

Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze - str. 2

10 lat POLIKAT-u - str. 22

Skarb kibica - jesień 2003 - str. 33

V Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze w Jasienicy Rosielnej

3 sierpnia br. na stadionie w Jasienicy Rosielnej zostały przeprowadzone V Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze. Dorywalizacji stanęły zespoły – zwycięzcy eliminacji na szczeblu 6 gmin wchodzących w skład powiatu. Zawody wzbudziły ogromne zainteresowanie mieszkańców. Obserwowało je ok. tysiąca osób. Konkurencja była bardzo zacięta. Zdarzało się, że o kolejności na mecie decydowały dziesiąte części sekundy. Składano też protesty. W związku z tym sporo pracy miała komisja sędziowska złożona ze strażaków komendy powiatowej PSP w Brzozowie pod przewodnictwem asp. sztab Jana Wojtunia. Ostatecznie kolejność w poszczególnych kategoriach ukształtowała się następująco. W najbardziej prestiżowej grupie

Starosta Brzozowski Zygmunta Błaż otwiera zawody

Drużyny z OSP w Jabłonicy Polskiej w trakcie ćwiczenia bojowego

drużyny OSP Stara Wieś, OSP Jabłonica Polska oraz OSP Wara. Po ogłoszeniu klasyfikacji końcowej nagrody wręczyli: Starosta Brzozowski Zygmunta Błaż, Zastępca Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego PSP w Rzeszowie brygadier Kazimierz Gładysz, Wójt Gminy Jasienica Rosielna Marek Cwiakala i Prezes Zarządu Powiatowego ZOSP w Brzozowie Stanisław Lobodziński. Ponadto wśród widzów znaleźli się: kapelan strażaków ks. Franciszek Surowiec, Wicestarosta Janusz Draguła, radni powiatowi: Przewodniczący Rady Powiatu Mieczysław Czupski, jego Zastępca Marek Owsiany, a także Stefan Niemiec i w podwójnej roli (także jako trener dziewcząt z OSP Stara Wieś) Stanisław Chrobak. Poszczególne gminy reprezentowali wójtowie: Nozdrzca – Antoni Gromala, Dydnie – Jerzy F. Adamski i Haczowa – Stanisław Jakiel. Fundatorami nagród byli: Starosta Brzozowski, Związek Gmin Brzozowskich i Wiceprezes Zarządu Głównego ZOSP, Senator RP Janusz Konieczny. Organizację imprezy wsparli sponsorzy: Inspektorat PZU S.A. w Brzozowie, Gran-Pik, zakład mięsny J. Wacławskiego, hurtownia „Certus”, rozlewnia wód mineralnych „Poloniny” oraz piekarnia A. Bąk w Przysietnicy.

– członków czynnych OSP zwyciężyli reprezentanci gminy Haczów – druhowie OSP w Jabłonicy Polskiej. Drugie miejsce zajęła drużyna OSP Orzechówka (gm. Jasienica Rosielna), a trzecie – OSP Wara (gm. Nozdrzec). Na kolejnych pozycjach uplasowały się zespoły: OSP Zmiennica (gm. Brzozów), OSP Krzemienica (gm. Dydnia) i OSP Domaradz. W kategorii kobiet (powyżej 16 lat) wystartowały tylko trzy drużyny, wśród których po uwzględnieniu protestów najlepsze okazały się drużyny z OSP w Jabłonicy Polskiej (gm. Haczów), przed koleżankami z OSP w Turzym Polu (gm. Brzozów) i paniami z OSP w Warze (gm. Nozdrzec). W grupach młodzieżowych (12-16 lat), wśród chłopców bezapelacyjnie wygrali druhowie z OSP Zmiennica przed OSP Golcowa (gm. Domaradz) i OSP Wara. Kolejne pozycje zajęły drużyny: OSP Trześniów (gm. Haczów), OSP Haczów oraz OSP Wydrna (gm. Dydnia). Natomiast wśród dziewcząt, po zakończeniu rywalizacji czterech zespołów, drużyny z OSP w Dydni wypiędzili

OSP Jabłonica Polska - zwycięska drużyna w kat. członków czynnych

(dk)

X SESJA RADY POWIATU BRZOSZOWSKIEGO

30 czerwca br. odbyło się posiedzenie Rady Powiatu Brzozowskiego, którego tematem obrad było roczne sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brzozowie i informacja dotycząca potrzeb w zakresie pomocy społecznej w powiecie brzozowskim oraz analiza sytuacji finansowej Szpitala Specjalistycznego w Brzozowie. Radni podjęli uchwały w następujących sprawach:

- określenia zadań i wielkości środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na ich realizację w 2003 r.,
- powołania Rady Społecznej Szpitala Specjalistycznego w Brzozowie Podkarpackiego Ośrodka Onkologicznego im. ks. B. Markiewicza,
- zmian w budżecie powiatu brzozowskiego na 2003 r.,
- zmiany uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego,
- zmiany uchwały w sprawie określenia zasad nabycia, zbycia i obciążenia nieruchomości stanowiących własność powiatu oraz ich wypożyczania i wynajmowania na okres dłuższy niż 3 miesiące.

Istotnym tematem poruszonym na sesji była analiza sytuacji finansowej Szpitala Specjalistycznego w Brzozowie, którą, ze względu

na stale pogarszające się wyniki i brak konkretnych działań naprawczych, oceniono negatywnie. Wpłynęło to na decyzję dyrektora Szpitala – Edwarda Prajsnara, który w trakcie sesji zrezygnował z pełnionej funkcji. Jego obowiązki do czasu powołania nowego dyrektora powierzono Jackowi Bierńkowskiemu.

Zarząd Powiatu Brzozowskiego

8 lipca br. Zarząd Powiatu Brzozowskiego, po pozytywnym zaopiniowaniu kandydatury przez Radę Społeczną Szpitala Specjalistycznego w Brzozowie Podkarpackiego Ośrodka Onkologicznego im. Ks. B. Markiewicza, powołał na stanowisko dyrektora Szpitala Zdzisława Białowąsa – zastępcę dyrektora departamentu ochrony zdrowia w Urzędzie Marszałkowskim w Rzeszowie.

Opracowała: Magdalena Piławska

Lepsze drogi w powiecie

Władze powiatu brzozowskiego pozyskały ponad 1,5 mln zł na remont dróg powiatowych. Za zgromadzone fundusze zostanie odremontowane ok. 10 km dróg.

Pozyskane środki pochodzą z dotacji Unii Europejskiej – z programu SAPARD, z rezerwy części drogowej subwencji ogólnej z Ministerstwa Finansów, dotacji z Kontraktu Wojewódzkiego dla Województwa Podkarpackiego oraz z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

W pierwszej kolejności odremontowano 5-kilometrowy odcinek drogi nr 19329 Jabłonica Polska – Jasionów (m. Jasionów). Koszt remontu wyniósł 1 mln

300 tys. zł, w tym 600 tys. zł pochodziło z funduszu SAPARD, 450 tys. zł ze środków rezerwy części drogowej subwencji ogólnej z Ministerstwa Finansów, pozostała część, tj. 250 tys. zł stanowiły środki własne.

100 tys. zł z Kontraktu Wojewódzkiego dla województwa podkarpackiego powiat brzozowski otrzymał na odnowę 1 km drogi nr 19335 Brzozów - Wara (m. Wara). Wkład własny w tę inwestycję wyniósł 150 tys. zł.

Kolejnym zadaniem była modernizacja 2,8 km drogi powiatowej nr 19318 Barycz – Izdeblki (m. Izdeblki). Na 1,5 km odcinku drogi został położony asfalt, zaś 1,3 km ma nową nawierzchnię z kruszyny

łamanych. Koszt inwestycji to ok. 340 tys. zł, w tym 240 tys. pozyskano z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, zaś 100 tys. zł to wkład własny powiatu.

Ponadto z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów powiat otrzymał 120 tys. zł (co stanowi 80% wartości zadania) ze środków na usuwanie skutków powodzi.

Wystąpiono również z dwoma wnioskami o dofinansowanie z Europejskiego Banku Inwestycyjnego zabezpieczenia 6 osuwisk i odtworzenie korpusu drogowego, na łączną kwotę 1 mln 374 tys. zł.

Opracowała: Magdalena Piławska

*Kozłaka jest Naszym Losem
Spotkanie – Naszą Nadzieją*

Panu Mieczysławowi CZUPSKIEMU
Przewodniczącemu Rady Powiatu Brzozowskiego
szczerze wyraży głębokiego współczucia
z powodu śmierci

ŻONY

składają
Starosta Brzozowski
oraz Pracownicy Starostwa Powiatowego w Brzozowie

Łączymy się w smutku i żalobie
po przedwczesnej śmierci

ŻONY
z Naszym Kolegą
Mieczysławem Czupskim
Radni Powiatu Brzozowskiego

Wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

ŻONY
Panu Mieczysławowi Czupskiemu
składają
Redakcja Brzozowskiej Gazety Powiatowej

PRAWA KONSUMENTÓW

Oznakowanie towarów cz. 2

Kontynuując cykl artykułów poświęconych oznakowaniu towarów, przedstawiamy naszym Czytelnikom wymagania, dotyczące oznakowania towarów włókienniczych oraz obuwia.

PRODUKTY WŁÓKIENNICZE

W myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 października 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i znakowania produktów włókienniczych (Dz.U. Nr 144, poz. 1616 z późn. zm.) przez **produkt włókienniczy** rozumie się każdy surowiec, półprodukt lub produkt składający się wyłącznie z włókien tekstylnych, niezależnie od stopnia przetworzenia i zastosowania, sposobu mieszania włókien i łączenia elementów, a także:

- a) produkt zawierający wagowo co najmniej 80% włókien tekstylnych,
- b) włókiennicze pokrycia podłogowe,
- c) pokrycia mebli, parasoli i osłon przeciwsłonecznych zawierające wagowo co najmniej 80% włókien tekstylnych oraz składniki włókiennicze wielowarstwowych pokryć podłogowych, materacy, sprzętu kempingowego i wkładek ocieplających do obuwia, rękawic i rękawiczek, jeżeli takie składniki stanowią co najmniej 80% masy całego produktu,
- d) składniki włókiennicze, w przypadku określenia przez producenta ich składu surowcowego, stanowiące nieodłączną część innych produktów.

Co do zasady, każdy produkt włókienniczy wprowadzony do obrotu musi być odpowiednio oznaczony. Produkt włókienniczy oznakowuje się jednostkowo za pomocą etykiety jednostkowej, wszywki firmowej oraz wszywki informacyjnej

Zgodnie z § 13 ww. rozporządzenia na **etykiecie jednostkowej** podaje się następujące informacje:

- 1) nazwę i adres producenta oraz kraj pochodzenia produktu,
- 2) pełną nazwę produktu, a w przypadku produktów metrażowych - także przeznaczenie,
- 3) skład surowcowy, z którego wykonano produkt,
- 4) wielkość produktu, oznaczoną zgodnie z zasadami i w sposób opisany w Polskich Normach lub normach europejskich,
- 5) przepis konserwacji,
- 6) rodzaj wykończenia, w przypadku, gdy nadaje ono produktowi włókienniczemu specyficzne cechy użytkowe, w tym wymagane według odpowiednich Polskich Norm lub norm europejskich.

Wszyska **firmowa** natomiast zawiera nazwę producenta, a **wszywka informacyjna** dane o składzie surowca oraz znaki graficzne o sposobie konserwacji.

Oznakowania te powinny być wszteż trwale do produktu włókienniczego. Jeżeli jest to niemożliwe można stosować trwale zamocowane nalepki, których usunięcie nie spowoduje uszkodzenia produktu włókienniczego. Na nalepce muszą znajdować się informacje wymagane dla danej wszywki.

Uwaga!

Obowiązek oznakowania wszywką informacyjną nie dotyczy produktów pończosznicznych, pieluch, chustek do nosa, bielizny stołowej oraz produktów metrażowych, a w przypadku wszywki firmowej także bielizny pościelowej i stołowej.

OBUWIE

Szczegółowe warunki znakowania części obuwia, ze względu na rodzaj materiałów, z których zostały wykonane, reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 listopada 2000 r. w sprawie szczegółowych warunków znakowania obuwia przeznaczonego do sprzedaży konsumenckiej (Dz. Nr 110, poz. 1163). Oznakowania wymagają takie części obuwia jak: wierzch, podszewka z wyściółką, spód. Składa się ono z oznaczenia słownego (zawsze sporządza się je w języku polskim) i pikto gramów czyli znaków graficznych. Oznakowanie ma informować, z jakiego materiału wykonano poszczególne części obuwia np.: skóra, skóra pokryta, materiał włókienniczy albo inny materiał pod warunkiem, że stanowi on co najmniej 80% odpowiednio powierzchni wierzchu, powierzchni podszewki z wyściółką, całości spodu. W przypadku gdy żaden z materiałów nie stanowi co najmniej 80% części obuwia, należy podać informację o dwóch podstawowych rodzajach materiałów, z których wykonano daną część.

Oznakowania obuwia przeznaczonego dla konsumentów powinny być wykonane w formie: stempli, wytłoczeń, druków, wszywek, naszywek, naklejek lub tasiemek, trwale przymocowanych do obuwia. Umieszcza się je na co najmniej jednej sztyce obuwia z każdej pary, w widocznym miejscu. Należy zwrócić uwagę, że oznakowanie ma być wykonane w sposób bezpieczny dla konsumenta, niebrudzący i nieuszkodzający obuwia ani rzeczy stykających się z nim. Zgodnie z § 4 ww. rozporządzenia, opisane zasady oznakowania obuwia nie dotyczą obuwia:

- używanego,
- będącego zabawką, ochronnego,
- ochronnego, stanowiącego środek ochrony indywidualnej (osobistej),
- zawierającego azbest (zasady jego znakowania określają odrębne przepisy)

Uwaga! Informacje o znaczeniu pikto gramów podaje się do wiadomości konsumentów w każdym punkcie sprzedaży, przez umieszczenie ich w miejscu widocznym i swobodnie dla nich dostępnym.

*Opracowała: Irena Kąpała
Powiatowy Rzecznik Konsumentów
Starostwo Powiatowe w Brzozowie
ul. Armii Krajowej 1, pok. nr 60
tel. (0..13) 43-32 6-45*

Bukieciarstwo artystyczne w Brzozowie

Wykładowcy i uczestnicy kursu

W dniach 24–30 czerwca odbył się w Brzozowie kurs bukicjarstwa artystycznego, zorganizowany przez Niepubliczną Szkołę Biznesu w współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Brzozowie.

17 uczestniczek kursu w ciągu 5 dni nabywała umiejętności tworzenia wiązanek i kompozycji okolicznościowych: komunijnych, prymicyjnych, ślubnych, także pogrzebowych, uczyły się – odpowiednio do okoliczności – dekorować wnętrza, stoły, kościoły, samochody.

W programie kursu były również dekoracje świąteczne: stroiki, choinki, wiązanek, pałny, kosze kwiatowe, kompozycje z suchych kwiatów oraz wiadomości teoretyczne na temat zieleni stosowanych w bukicjarstwie, sposobu przechowywania kwiatów, przedłużania ich trwałości, przygotowania do sprzedaży. Uczestniczki konkursu dowiedziały się także, jakie warunki należy spełnić, ażeby otworzyć kwaciarnię, jak ją

wyposażać w materiały i środki pomocnicze, w jaki sposób zarejestrować działalność gospodarczą. Otrzymały zatem odpowiednie przygotowanie zarówno do pracy przy sprzedaży kwiatów, jak i do samodzielnego prowadzenia kwaciarni.

Na zakończenie kursu odbyła się imponująca prezentacja umiejętności kursantek – przepiękne kompozycje z żywych i suchych kwiatów, wiązanek, bonsai, wieńce mogły przyprawić oglądających

Barwa a i pączki na ekspozycję

ekspozycję o prawdziwy zawrót głowy, budziły zachwyt i podziw dla umiejętności i talentu artystycznego świeżo upieczonych, kwalifikowanych już kwaciarek. Podkreślił to w swoim wystąpieniu na zakończenie kursu Kierownik Powiatowego Urzędu Pracy w Brzozowie – Józef Kołodziej, który wręczył uczestnikom kursu świadectwa jego ukończenia. Kursantki otrzymały również „w posagu” komplet materiałów obejmujących zakres kursu.

Opracowała: Mieczysława Trześniowska

Podróż sentymentalna czyli szukanie śladów Polski na Ukrainie

Nie była to moja pierwsza podróż za wschodnią granicę Polski, ale na pewno szczególna, pełna niesamowitych przeżyć, wzruszeń i zachwyty.

Gdy wczesnym rankiem 23 czerwca 2003 r. pakowaliśmy bagaże do autokaru, każdy z 20 uczestników wycieczki miał z sobą, poza walizką, osobisty pakiet oczekiwań i nadziei, humory dopisywały od początku. Odprawa paszportowa i cała procedura związana z przekraczaniem granicy przebiegły dość szybko i sprawnie. Pierwszy przystanek na rozprostowanie kości i wymianę walutową mieliśmy we Lwowie. Tam też powitał nas przewodnik Igor - rodowity Ukraińiec, władający bardzo dobrze językiem polskim.

Trasę wycieczkową rozpoczęliśmy od zwiedzania zamku w Olesku, gdzie przyszedł na świat nasz król i pogromca Turków pod Wiedniem Jan III Sobieski. Co prawda, nie było nam dane wejść na zamkowe pokoje, ale oglądanie tej wspaniałej budowli z zewnątrz też robiło wrażenie, bo z każdej strony zamek wyglądał inaczej. Atmosferę tego miejsca „podgrzewał” przewodnik opowiadając, że podczas narodzin późniejszego króla pękł czarny mamurowy stół, na którym urodził się jeden

O wycieczce nauczycieli I LO w Brzozowie na Kresy

z najbardziej znanych polskich władców. Miał to być znak od Boga, że oto przychodzi na świat niezwykły człowiek. Dziś oleski zamek jest filią Lwowskiej Galerii Obrazów i jednym najlepiej strzeżonych obiektów na Ukrainie.

Następny przystanek naszej wycieczki to Podhorce - zamek Kmieci polskich, Rzewuskich, Sanguszków. Położony na równinie zamek, nawet zniszczony i splądrowany, może zachwycić. Nietrudno wyobrazić sobie, jak pięknym musiał być kiedyś. Mury ocalały do naszych czasów, ponieważ po II wojnie pałac służył jako ośrodek sanatoryjny dla gruźlików. Zachowane portale, piece, sklepienia pozwalają choć w części wyobrazić sobie jego piękno. Niestety, nie zachowały się do dziś ogrody pałacowe ani kaskady, ani mamurowe schody prowadzące do ogrodów. Jedynie smutne ruiny domów zajmowanych kiedyś przez ogrodników sygnalizują, że podhorecki pałac tonął w zieleni i kwiatach. Najbardziej widoczne ślady dawnej świetności zachowała zamkowa kaplica, tu można jeszcze dostrzec resztki kolonowych malowideł i mamurowych

zdobień. Wszystko to nie uległo całkowitej zagładzie, ponieważ w czasach, kiedy Podhorce były sanatorium, w kaplicy mieściła się dyżurka lekarzy. Pobliski kościół św. Józefa, usytuowany na wprost bramy wjazdowej do pałacu, zbudowany w stylu barokowym, dziś jest zamknięty, ale przez długie lata dzielił los innych budowli sakralnych z terenów byłego ZSRR, był magazynem materiałów budowlanych.

Zachwyceni, ale i zasmuceni przemianami czasu, udaliśmy się w dalszą drogę a najbliższym celem był Pończajów z prawosławną ławą. Tak jak wcześniej zasmucili nas zniszczenia w podhoreckim zamku, tak tu zaskoczył nas rozmach architektoniczny tego kompleksu cerkiewnego i jego bogactwo. By wejść w obręb świątyni, kobiety musiały przykryć głowy i założyć (w większości pozyczone) spódnico-zapaski. Wszystkie panie chętnie poddały się temu rytuałowi, utrwalonemu zresztą na fotografiach.

Ostatnim punktem programu w pierwszym dniu wycieczki był przejazd

do **Krzemieńca** nad Ikwą, zwiedzanie ruin zamku na górze Bony oraz zakwaterowanie u polskich rodzin. Serdeczność, z jaką zostaliśmy przyjęci przez Polaków mieszkających w Krzemieńcu, zaskoczyła nas wszystkich. Jechaliśmy z nastawieniem, że będziemy spać w spartańskich warunkach i jeść suchy prowiant zabrany z domu. Tymczasem powitano nas gorącą kolacją złożoną z dwóch dań, a warunki do spania były prawdziwie domowe. Trzeba przyznać, że pieczołowitość, z jaką pielęgnuje się język polski i polskie tradycje z dala od ojczyzny, jest dla nas, Polaków mieszkających w ojczyźnie zawstydzająca. Któż z nas potrafi bez przygotowania recytować z wielkim zaangażowaniem wiersze Juliusza Słowackiego, tak jak to zrobił nasz krzemieniecki przewodnik pan Grzegorz?

Następny dzień rozpoczęliśmy zwiedzaniem kościoła polskiego w Krzemieńcu. Dalej był dworek dziadków Słowackiego i wspólne zdjęcie pod popiersiem poety, które ofiarował Polakom rząd ukraiński. Spacer po Krzemieńcu zakończyliśmy pod budynkiem słynnego Liceum Krzemienieckiego. Puste okna, zniszczone mury okazały budowlę stanowiącą kiedyś siedzibę jednej z najświetniejszych szkół I Rzeczypospolitej, nazywanej Atenami Wołyńskimi, napawają niezmiernym smutkiem. Na odwiedzinie miejscowego cmentarza, gdzie spoczywa matka Słowackiego nie mieliśmy już niestety czasu.

Ogromne wrażenie zrobiła na nas także rodowa siedziba książąt Wiśniowic - ckich - **Wiśniowiec** nad rzeką Horyń. Mimo że przez długie lata ten wspaniały pałac pełnił funkcje domu kultury, podzielił los innych kresowych rezydencji magnackich. Jest pusty, ograbiony, zniszczony, ale wciąż jeszcze zachwyca swoim ogromem i pięknem.

Kolejnym punktem na naszej mapie podróży był **Zbaraż** - miasto utrwalone w świadomości każdego Polaka przez Henryka Sienkiewicza na kartach „Ogniem i mieczem”. Dopiero pod murami tej twierdzy można zrozumieć, co to znaczy bronić tego miejsca. Sam zamek nie jest aż tak imponujący potężny, jakby się należało spodziewać, wrześnie natomiast robią umocnienia i wały obronne. To tu w 1649 r. Jeremi Wiśniowiecki bronił się przed Kozakami Chmielnickiego.

Ze Zbaraża pojechaliśmy do **Tarnopola** a następnie do **Trembowli** nad rzeką Gniwna jednego z najstarszych miast Podola. W Trembowli, założonej w 1097 r. z wiedzaliśmy ruiny twierdzy z czasów Kazimierza Wielkiego, gdzie w 1675 r. Anna Dorota Czuzanowska obroniła zamek przed Turkami.

Z Trembowli udaliśmy się do **Czortkowa** nad Seretem. Nad całym miastem góruje tam wyniosła sylwetka kościoła podomnikańskiego z trudem odzyskanego od

władz ukraińskich. Poza kościołem obejrzeć w tym mieście można ruiny zamku obionnego Wygnaniec z XVI w. (kiedys własność rodziny Golskich). Warto też zwrócić uwagę na odrestaurowaną cerkiew autokefaliczną. Poza modlitwą wien przybywają tam, by zacerpnąć cudownej wody, która ponoć leczy choroby nowotworowe.

Uczestnicy wycieczki na tle pałacu w Podkorytzie

W drodze do **Kamieńca Podolskiego** wstępujemy jeszcze na krótką modlitwę do zabytkowego kościoła w miejscowości **Łosiacz**. Żądni ciągle nowych wrażeń wstępujemy też do **Buczacza**. To miasteczko każdemu kojarzy się z niechlubną ugodą, jaką Rzeczypospolita zawarła w 1672 r. z Turkami, na mocy której mieliśmy płacić haracz jak podbite państwo. W Buczacz warto zobaczyć renesansowy ratusz i odwiedzić kościół wybudowany w XVII w. przez ekscentrycznego magnata Mikołaja Bazylego Potockiego. Obecnie w tym kościele pracuje polski ksiądz infułat Ludwik Rutyna, niez mordowany 87-letni starszek, który stara się za wszelką cenę przywrócić kościołowi jego dawny blask.

Na nocleg zatrzymujemy się w hotelu „Ksenia” w **Kamieńcu Podolskim**. Sam Kamieniec Podolski zachwyca i poraża jednocześnie swoim surowym pięknem. Największą atrakcją turystyczną tego miasta jest oczywiście stara forteca, oprócz tego widzimy katedrę z minaretem (pozostałość z czasów tureckiego panowania), kościół Trynitarzy (zakon zajmujący się wykupywaniem jeńców z niewoli), bramy Łacką, Batorego i Ruską. Napawamy się niesamowitym widokiem z murów obronnych (twierdza w Kamieńcu Podolskim posiada

poczworny pierścień murów obronnych!). Nie dość, że zamek i umocnienia wydają się być nie do zdobycia przez człowieka, to jeszcze sama przynoda stworzyła naturalny pierścień obronny, bowiem rzeka Zbrucz wyłobła w skalnym podłożu głęboki kanion, który otacza twierdzę. W najwęższym miejscu przed wiekami zbudowano most z wany tureckimi to jest jedyna droga, którą można się dostać do zamku. W kamienickiej katedrze odnajdujemy (ukrytą) tablicę upamiętniającą bohaterską obronę tego miasta i gloryfikującą głównego bohatera obrony - Hektora kamienickiego Jerzego Wołodyjowskiego, przechodzimy przez bramę (arkę - jak ją nazywa nasz przewodnik), która „spełnia” najskrytsze marzenia. Wieczorem po kolacji już indywidualnie raz jeszcze idziemy popatrzeć na ten niesamowity zamek. A atmosferę niesamowitości potęguje nadciągająca bura, obwiane niebo i widok potężnych murów ostro rysujących na tle ciemnego nieba.

Nazajutrz jedziemy „zdobycwać” **Chocim**. Pod mury tej słynnej twierdzy płyniemy statkiem, już sam rejs po Dniestrze dostarcza nam niesamowitych doznań. Widok wylaniającego się powoli, przegładającego się wbystrym nurcie rzeki zamku-twierdzy, przyprawić może o nurwienie wokolicy kręgosłupa. Trudno znaleźć słowa, które oddałyby dokładnie to, co czuliśmy przybijając do brzegu, potężna twierdza patrzyła na nas spokojnie, było w tym dostojęstwo i moc. Wydawać by się mogło, że po zwiedzeniu Kamieńca Podolskiego żadna twierdza nie będzie w stanie rzucić nas na kolana, a jednak... Chocim sprawia wrażenie budowli stworzonej przez tytanów, nie ludzi. Trudno objąć wzrokiem i okiem obiektywu aparatu fotograficznego 50-metrowe mury obronne pokryte tajemniczymi znakami solanymi. Już spacerowanie po murach obronnych jest męczące, więc nietrudno sobie wyobrazić, że zdobywanie tej fortecy graniczyło z cudem, a przecież udało się to żołnierzom Jana III Sobieskiego! Spod Chocimia wracamy Dniestrem. Stara wysłużona łódź dowozi nas do miejscowości Isakowce, gdzie czeka na nas autokar. Wracamy do hotelu, ale każdy ma przed oczyma mury twierdzy, Dniestr, skaliste, strome brzegi rzeki i dalekie trawiaste przestrzenie.

Następnego dnia, ostatniego już niestety, czeka nas zwiedzanie **Skali Podolskiej i Okopów Św. Trójcy**, które utrwalił w „Nie-Boskiej komedii” Zygmunt Krasiński. Skala Podolska to jeszcze jeden świadek dawnej świetności tej ziemi. Te smutne ruiny nad Zbruczem, które dziś spoglądają na ciekawego turystę, były kiedyś siedzibą znamienitego rodu Komilowiczów. Ostatnimi właścicielami zamku byli Gohuchowscy. Tu gdzie przed laty tętniło

życie, dziś okoliczni chłopcy wypasają krowy, pojedyncze głazy odpadając z murów, stacząc się do rzeki, czas powoli kończy dzieło zniszczenia.

Wielokrotnie wyobrażałam sobie, jak wyglądać mogą Okopy Św. Trójcy, to niezwykłe miejsce, gdzie rozgrywa się akcja jednego z najsłynniejszych dramatów o rewolucji w naszej literaturze, a przede wszystkim miejsce historycznej obrony konfederatów barskich z 1768 r. Teraz wiem, że to wąski przesmyk ziemi, gdzie dwie rzeki: Zbrucz i Dniestr zbliżają się do siebie na odległość 150 m. Kiedyś była to jedyna droga w głąb Ukrainy i ważny trakt handlowy. Do dziś pozostały dwie kamienne bramy strzegące drogi i zapierający dech w piersiach widok na

Dniestr po jednej i Zbrucz po drugiej stronie.

Kilkanaście kilometrów od Lwowa leży Złoczów - miejscowość izamek należące niegdyś do ojca Jana III Sobieskiego - Jakuba. Jak większość zamków na Ukrainie i ten jest fortem otoczoną wałami. Poza typowymi dla twierdzy cechami, Złoczów może się poszczycić pałacem chińskim. Takich pałaców jest w Europie tylko trzy! Na uwagę zasługują też dwa głazy niewiadomego pochodzenia leżące na zamkowym dziedzińcu. Ciekawe jest to, że pokryte są znakami i literami, których znaczenia naukowcy do dziś nie umieją odczytać.

Nasza podróż sentymentalna nieuchronnie dobiega końca. Jeszcze tylko

krótki postój we Lwowie, ostatnie zdjęcia i ze słowaniami piosenki „zał za dziewczyną zazieleną Ukrainą” na ustach, przekraczamy granicę. Udało nam się odnaleźć wyraźne ślady historii Polski na tych terenach, znaczone miejscami historycznych bitew, resztkami warowni, twierdz, zamków, budowli sakralnych. Mimo że granice Polski przesunęły się na zachód, pamięć o dawnej świetności tej ziemi pozostała w sercach i wspomnieniach Polaków mieszkających zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie. Dla nas Polaków mieszkających w Polsce, Ukraina na zawsze pozostanie rajem utraconym, wzbudzającym nieustanną za nią tęsknotę.

Opracowała: Katarzyna Kosak

Kolejny sukces ZSE z Brzozowa – tym razem na szczeblu centralnym

Finaliści z Brzozowa wraz z opiekunami

4-osobowa drużyna pierwszej pomocy z Zespołu Szkół Ekonomicznych w Brzozowie w składzie: Monika Pitera, Agnieszka Wacek, Monika Gmitrzyk, Iwona Potoczna, rezerwowa Urszula Ryba wraz z opiekunem Instrukтором Pierwszej Pomocy Zarządu Głównego PCK Bogusławem

Udzielanie pomocy poszkodowanej z oparzeniem II stopnia

ognisku urazowym „Wypadek drogowy”, za które zespół otrzymał Puchar Wiceprezesa Rady Ministrów Marka Pola. Ognisko urazowe „Wypadek drogowy” zostało szczególnie wyróżnione i odrębnie ocenione, gdyż największa ilość nieszczęśliwych zdarzeń ma miejsce na drogach i tam właśnie najczęściej konieczne jest udzielanie poszkodowanym pierwszej pomocy.

Szóstka lokata reprezentacji Podkarpacia w klasyfikacji generalnej to ogromny sukces, biorąc pod uwagę fakt, że w Opolu rywalizowało ze sobą 16 mistrzowskich drużyn z poszczególnych województw naszego kraju, które zaprezentowały swoje umiejętności na 8 ogniskach urazowych. Zawodnicy musieli m.in. pomóc kierowcy z zawalem serca, głuchoniemej w stanie szoku, kobiecie w ciąży z podciętymi naczyniami krwionośnymi czy poszkodowanemu z uszkodzeniem kręgosłupa. Poszczególne ogniska urazowe były przeplatane stacjami, na których zespoły relaksowały się rozwiązując krzyżówki, testy związane z historią PCK czy rysując plakat z cechami charakterystycznymi dla swojego województwa. Uroczyste zakończenie mistrzostw odbyło się w oddalonej o kilkanaście kilometrów od Opola Turawie, w Wojskowym Ośrodku Wypoczynkowym „Turawa”, gdzie po ogłoszeniu wyników i wręczeniu pucharów, młodzież bawiła się do rana na dyskotecce integracyjnej pod baczny okiem opiekunów.

Wyjazd na mistrzostwa nie mógłby się odbyć bez Dyrektora Zespołu Szkół Ekonomicznych w Brzozowie – Tadeusza Sperbera, który pozyskiwał środki finansowe na ten kosztowny wyjazd i wspierał drużynę przez cały pobyt w Opolu. Wśród licznych bezinteresownych sponsorów, pomocy finansowej udzieliłi drużynie: Zygmunt Błaż – Starosta Brzozowski, Danuta Gwizdała – Prezes ZR PCK w Brzozowie.

Umiejętności i wiedza w zakresie udzielania pierwszej pomocy stanowią ogromną wartość w życiu współczesnego człowieka, taką samą jak zdrowie i życie. Warto więc podnosić swoje kwalifikacje również w tej dziedzinie.

NA KURSY PIERWSZEJ POMOCY ZAPRASZA
ZARZĄD REJONOWY PCK W BRZOSZOWIE

TEL. 0 691 865 159

Lidwinem zajęła szóste miejsce w XI Krajowych Mistrzostwach Pierwszej Pomocy PCK – Opole 2003 oraz pierwsze miejsce na

Opracował: Bogusław Lidwin

ZARZĄD DRÓG POWIATOWYCH W BRZOSZOWIE

Po zakończeniu prac czerwcowych, związanych z remontem cząstkowym dróg, który został wykonany na drogach o nawierzchni asfaltowej przystąpiono do zakończenia prac związanych z remontem mostów drewnianych i żelbetowych na terenie powiatu.

W drugiej połowie czerwca zakończono remont mostu żelbetowego w ciągu drogi powiatowej nr 19345 Krzemieńna – Końskie (m. Końskie) oraz wyremontowano dwa mosty drewniane w m. Witryłów i Końskie. W czerwcu też wykonano koszenie poboczy dróg powiatowych na terenie całego powiatu.

W lipcu wyremontowano most drewniany w ciągu drogi nr 19356 Wzdów – Besko (m. Wzdów) oraz w ciągu drogi nr 19338 Izdełki – Obarzym (m. Obarzym).

W drugiej połowie lipca przystąpiono do prac ziemnych związanych z wyprofilowaniem i zabezpieczeniem skarp oraz wykonanie rowów odwadniających w ciągu drogi nr 19329 Jabłonica Polska – Jasionów (m. Jasionów).

W lipiec zostały zakończone prace związane z odnową dróg przez ułożenie nowej nawierzchni bitumicznej na drogach: Jabłonica – Jasionów, Erzozów – Wara oraz Barycz – Izdełki. Więcej informacji na ten temat na str. 3 (przyp. Red.).

Na ww. odcinkach zostały również udrożnione rowy i przepusty drogowe. Prace te zostały wykonane dzięki uzyskaniu dodatkowych środków na remonty dróg przez Starostwo Powiatowe w Erzozowie.

*Opracował: Janusz Szuber
Kazimierz Tympański*

W Powiecie Brzozowskim od 1 stycznia 2000 r. został powołany Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania Niepełnosprawności. Funkcjonuje on przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Brzozowie.

Zespół wydaje orzeczenia o niepełnosprawności dla potrzeb:

- rehabilitacji zawodowej
- rehabilitacji społecznej
- korzystania z systemu pomocy społecznej
- korzystania z ulg i uprawnień
- zasiłku pielęgnacyjnego i stałego.

W roku 2002 do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełno-

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

sprawności wpłynęły 752 wnioski osób dorosłych, z czego wydano 715 orzeczeń głównie dla potrzeb rehabilitacji zawodowej i korzystania z systemu pomocy społecznej.

Natomiast wniosków osób do 16 roku życia wpłynęło 1118, na podstawie których wydano 749 orzeczeń.

Wydano również 75 legitymacji osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania

o Niepełnosprawności utrzymuje się z dotacji Wojewody. Zespół jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną, za której działanie odpowiada powołany przez Starostę Przewodniczący.

Blizszych informacji udzielają pracownicy **Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Brzozowie ul. 3 Maja 43, p. 21 tel. 43 44 756.**

*Kierownik Powiatowego
Centrum Pomocy Rodzinie
Zofia Forys*

RODZINA ZASTĘPCZA

Tragedia, jaka rozegrała się w rodzinie Marii i Franciszka E. zamieszkałych w Jasionowie (w gminie Haczów) spowodowała, że dwanaścioro dzieci pozostało całkowicie pozbawionych opieki rodzicielskiej. Brat Marii E. – Stanisław G. wraz z żoną Małgorzatą zdecydowali, że zajmą się wychowaniem dzieci. W opiece nad dziećmi zadeklarowali swoją pomoc dziadkowie Piotr i Anna G. mieszkający w tym samym domu.

Sąd Rejonowy w Brzozowie postanowieniem z dnia 12.06.2003 r. Sygn. akt III RN sm 35/03 umieścić małoletnie dzieci w rodzinie zastępczej Stanisława i Małgorzaty G. zam. w Hłudnie w gminie Nozdrzec.

W rodzinie umieszczono 12 rodzeństwa: Piotr, Barbara, Dorota, Aleksandra, Aneta, Wacław, Marek, Jan Bożoż, Monika, Teresa, Małgorzata, Ewelina. Rodzina natychmiast została objęta pomocą finansową, która zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29.09.2001r. w sprawie rodzin zastępczych należna jest każdej rodzinie pełniącej funkcje rodziny zastępczej. Pomoc ta uzależniona jest od wieku, stopnia rozwoju, stanu zdrowia, jak również stopnia niedostosowania społecznego dziecka.

Rodzina otrzymała również jednorazowe świadczenie pieniężne na

pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjętych dzieci.

Mając na względzie zaistniałą sytuację Starosta Brzozowski – Zygmunt Błaż zdecydował o przyznaniu maksymalnej pomocy.

Podkreślić należy, że pomoc finansowa nie kończy się w momencie uzyskania przez dziecko pełnoletności. W momencie ukończenia 18 lat każde dziecko otrzyma pomoc finansową na usamodzielnienie, a w przypadku nauki w szkole średniej lub w szkole wyższej pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki do czasu ukończenia 25 roku życia.

*Opracowała: Kierownik Powiatowego
Centrum Pomocy Rodzinie
Zofia Forys*

PODZIĘKOWANIE

Zarząd Polskiego Związku Niewidomych Koło Powiatowe w Brzozowie składa serdeczne podziękowanie **Pani Zofi Forys** - Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych do Niechorza.

POWIATOWY URZĄD PRACY

ul. Rynek 9, 36-200 Brzozów

tel. (0-13) 43-421-37, (0-13) 43-421-49, fax. (0-13) 43-421-48

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Od początku br. Powiatowy Urząd Pracy w Brzozowie zaangażował ponad 2 miliony 500 tysięcy złotych na realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Dzięki tym działaniom pracę w ramach robót publicznych znalazło 150 osób, na prace interwencyjne skierowanych zostało 212 osób, na umowy absolwenckie ponad 60 osób, a dla ponad 200 absolwentów zorganizowano staże absolwenckie. Dużym zainteresowaniem wśród bezrobotnych cieszą się szkolenia – skorzystało z nich dotychczas 88 osób - i pożyczki na rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej, które udzielone zostały na łączną kwotę 180 tysięcy złotych.

Bardzo ważnym elementem działania Powiatowego Urzędu Pracy w Brzozowie jest realizacja warsztatów „Samodzielność w poszukiwaniu pracy”, które adresowane są do wszystkich rejestrujących się absolwentów. Prowadzone przez doradcę zawodowego szkolenia obejmują sześć bloków tematycznych, z których uczestnicy dowiadują się, jakie są prawa i obowiązki absolwenta, z jakich form pomocy ze strony urzędu pracy można korzystać. Ważnym punktem szkolenia jest omówienie zasad autoprezentacji i przebiegu rozmowy z pracodawcą. Uczestnicy zapoznają się także z zasadami pisania

dokumentów przydatnych przy poszukiwaniu pracy, takich jak: list motywacyjny, życiorys. Na szkoleniach poruszane są także tematy przedsiębiorczości i zasad zakładania własnej firmy.

Każdy absolwent otrzymuje materiały informacyjne zawierające m.in. wzory listów motywacyjnych i CV. Zainteresowanie szkoleniami jest bardzo duże, uczestniczyło w nich dotychczas ponad 240 osób.

Powiatowy Urząd Pracy w Brzozowie posiada jeszcze środki finansowe na aktywizację osób bezrobotnych. Dlatego zachęcamy pracodawców do składania wniosków na organizację prac interwencyjnych, umów i staży absolwenckich lub szkoleń. Ponadto dysponujemy środkami finansowymi na udzielanie pożyczek dla bezrobotnych chcących podjąć działalność gospodarczą, a także dla pracodawców na utworzenie dodatkowych miejsc pracy.

Szczegółowe informacje na temat dofinansowania kosztów zatrudnienia, otrzymania pożyczki, bądź udziału w szkoleniu „samodzielność w poszukiwaniu pracy” udzielane są pod numerem telefonu 43 421 37 lub w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzozowie, ul. Rynek 9 w godz. 7.30 – 15.30.

Opracował: Józef Kołodziej
Kierownik PUP w Brzozowie

Struktura bezrobotnych wg wykształcenia i płci

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych	kobiety	mężczyźni
Wysze	181	134	47
Podstawne i średnie zawodowe	3836	1192	644
Średnie ogólnie	302	213	89
Z zasadnicze zawodowe	3230	1564	1666
podstawowe	2053	519	1154
Ogółem	7604	4052	3552

Struktura zarejestrowanych bezrobotnych z podziałem na gminy

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych	kobiety	mężczyźni	z prawem do zasiłku	bez prawa do zasiłku
Miasto Brzozów	768	380	388	141	627
Gmina Brzozów	2305	1120	1185	231	2074
Gmina Dzwonów	724	394	330	86	638
Gmina Dwidzia	1122	617	505	134	988
Gmina Hlaczów	909	537	372	168	741
Gmina Jasłonica	317	325	332	112	905
Gmina Nardzisz	1038	519	517	192	846
Razem	7604	4052	3552	1127	6477

Oferty pracy jakimi dysponuje PUP w Brzozowie na dzień 05. 08. 2003 r.

1. Nauczyciel j. angielskiego (zagwarantowane mieszkanie)
2. Sprzedawca - kasjer (osoba niepełnosprawna)
3. Tokarz - frezer
4. Operator koparko-ładowarki
5. Murarz
6. Magazynier (uprawnienia operatora wózka widłowego)
7. Kierowca C+E
8. Technik mechanik
9. Operator sprzętu budownictwa drogowego
10. Technik drogowy z uprawnieniami
11. Operator koparko-spycharki
12. Spawacz elektryczny z uprawnieniami do spawania urządzeń ciśnieniowych, z aktualnym UDT)
13. Pracownik biura turystycznego
14. Stolarz

POWIATOWA STACJA SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA W BRZOSZOWIE

ul. Moniuszki 17, 36-200 Brzozów tel./fax. (0...13) 43-414-59

ŻYWNOŚĆ MODYFIKOWANA GENETYCZNIE

Jakość zdrowotna żywności zależy w pierwszej kolejności od zawartych w niej składników odżywczych. Jednakże niemały wpływ na nią mają też substancje obce, których obecność może stwarzać określone ryzyko dla człowieka.

Na całym świecie zapotrzebowanie na żywność wciąż rośnie. Naukowcy pracują nad udoskonaleniem metod produkcji żywności oraz możliwością przedłużenia czasu jej trwałości.

Jedną z wielu innych możliwości jest (bardzo kontrowersyjne) wykorzystanie inżynierii genetycznej.

Techniki modyfikacji genetycznych stosowane są zamiast procesu selektywnego rozmnażania, który przynosi uzyskanie pożądanych cech dopiero w którymś pokoleniu, co często wymaga wielu lat pracy.

Cel modyfikacji genetycznej:

- możliwość uprawiania określonych roślin w różnych klimatach,
- odporność na działanie szkodników,
- wyższe plony z upraw,
- niższe koszty produkcji,
- dłuższy okres trwałości produktów,
- większa zawartość w produktach określonych składników odżywczych np. hodowla odpornych na choroby zwierząt o chudym mięsie, czy ryb dostarczających mięsa o zwiększonej zawartości nienasyconych kwasów tłuszczowych.

Żywność modyfikowana genetycznie wywołuje wiele dyskusji w wielu środowiskach, zarówno producentów żywności, jak i konsumentów.

ZAGROŻENIA:

Inżynieria genetyczna może nieść wiele zmian, które mogą mieć różne skutki uboczne. Np. podanie hormonu wzrostu

u świń wywołuje niekorzystne zmiany w kośćcu, stawach, wzroku itp., zaś owoce, którym wprowadzono hormon wzrostu runa, stały się mało odporne na zmiany temperatur.

Takie eksperymenty budzą sporo kontrowersji i pytań o manipulację istotami żywymi, które przez nią doznają wiele cierpień (aspekty moralne).

Wielki niepokój budzą również informacje naukowców o eksperymentowaniu ludzkim materiałem genetycznym, np. uzyskanie mleka identycznego pod względem składu, co mleko kobiece.

Zmiany genetyczne roślin jadalnych mogą spowodować uodpornienie bakterii przewodu pokarmowego człowieka i zwierząt hodowlanych na antybiotyki. Metody genetyczne polegają w tym przypadku na wprowadzaniu do nowo wszczonego materiału genetycznego organizmu, obok cech pożądanych, geny antybiotykooporne.

Jakość zdrowotna żywności może być oceniana przy użyciu kryteriów obiektywnych, które pozwalają ustalić jej skład chemiczny, zarówno z punktu widzenia substancji pozytywnych, jak i negatywnych.

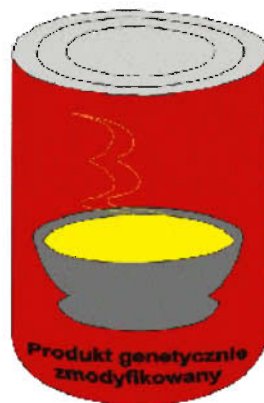
W Polsce dotychczas nie było wydzielonych laboratoriów które kontrolowałyby żywność w tym zakresie zawartości GMO.

Obecnie istnieje taka możliwość gdyż w II kwartale 2003 r w Tambrzeżu w dziale laboratoryjnym należącym do struktur Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Rzeszowie rozpoczęło działalność pierwsze w Polsce Laboratorium Badania Żywności Genetycznie Modyfikowanej.

Aby zapewnić konsumentowi poczucie bezpieczeństwa, konieczna jest ochrona prawna dotycząca jakości żywności.

Zasadnicze akty prawne w tym zakresie:

- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.
- Ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych.

Znakowanie:

Na etykietach nowej żywności należy umieszczać informację: „Ten produkt zawiera organizmy genetycznie zmodyfikowane”.

Składniki żywności genetycznie zmodyfikowanej zawierającej białka lub DNA z GMO powinny być znakowane informacją „Genetycznie zmodyfikowany” obowiązek oznakowania nie dotyczy produktu, który zawiera GMO lub ich części w ilości nie przekraczającej 1% masy składnika w tym produkcie.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w związku ze sprawowaniem bieżącego nadzoru sanitarnego w obiektach produkujących i wprowadzających do obrotu środki spożywcze, kontrolują przestrzeganie obowiązujących w tym względzie przepisów.

*Opracował: Janusz Kądelski
Dyrektor Powiatowej Stacji
Sanitarnej-Epidemiologicznej
w Brzozowie*

KOMENDA POWIATOWA POLICJI W BRZOSZOWIE

POLICJA

RADZIMY - UCZYMY - PRZESTRZEGAMY
**Jak nie stać się ofiarą przestępstwa.
 Jak żyć bezpiecznie.**

ŚWIĘTO POLICJI W BRZOSZOWIE

Święto Policji w Brzozowie - zaproszeni goście

Pomimo, iż święto Policji przypada na 24 lipca - brzozowscy policjanci obchodzili je jako jedni z pierwszych - 18 lipca br.

W odświętnej odprawie policjantów uczestniczyli zaproszeni goście: inspektor Jan Pierzchała – Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji, Zygmunt Błaż - Starosta Brzozowski, Mieczysław Czupski - Przewodniczący Rady Powiatu Brzozowskiego, Zdzisław Wojdanowski - Burmistrz Gminy Brzozów, Józef Rzepka - Zastępca Burmistrza. Wójtów gmin powiatu reprezentował Antoni Gromała - Wójt Gminy Nozdrzec. Wśród zaproszonych znaleźli się również młodszy brygadier Stanisław Pajak - Komendant Państwowej Straży Pożarnej oraz Aurelia Skiba z Brzozowskiej Prokuratury Rejonowej.

Kom. J. Wołak odbiera awans z rąk insp. J. Pierzchały

jest spokojnie. Życzenia przekazał także Komendant Państwowej Straży Pożarnej. Inspektor Jan Pierzchała przypomniał, że Podkarpackie jest najbezpieczniejszym województwem w kraju, a Brzozowskie najbezpieczniej-

Nadkomisarz Edward Ząbek w okolicznościowym wystąpieniu podziękował swoim podwładnym za dotychczasową pracę, zwrócił jednak uwagę na zagrożenia, które dominują w powiecie.

Goście wysoko ocenili pracę policjantów, wskazując, że dzięki nim w mieście i powiecie

szym powiatem województwa. Zwrócił uwagę na zagrożenia, z którymi spotykać się będziemy w codziennej pracy, przekazał również życzenia od nadinspektora Józefa Jedynaka – Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Policji.

Z okazji święta przyznano również awanse na wyższe stopnie, które otrzymali: na stopień nadkomisarza policji Jan Wołak, na komisarza - Bogdan Dudek, na aspiranta sztabowego Henryk Słowiński, na starszego aspiranta: Roman Drożdżał, Anna Rajchel, Krzysztof Bogusz, Roman Koryto, Zbigniew Śmiałko i Marian Woźniak. Aspirantem policji mianowano Bogdana Dydaka, młodszymi aspirantami zostali Waldemar Adamczaki i Adam Ruchlewicz. W korpusie sierżantów awanse otrzymało 5 policjantów. Na sierżantów sztabowych mianowano: Macieja Biege, Bogdana Piotrowskiego i Bogdana Wołanina, starszym sierżantem został Krzysztof Domaradzki, sierżantem - Paweł Konopka. Natomiast Zbigniew Chudzikiewicz awansowany został na starszego posterunkowego.

W trakcie uroczystości oddano do użytku tzw. „niebieski pokój”, w którym będą prześluchiwane dzieci oraz ofiary przemocy. Wypośażenie i umeblowanie tego pokoju było możliwe dzięki wsparciu finansowemu ze strony władz powiatowych.

Rzecznik Prasowy Policji nadkomisarz Jan Wołak

WYPOCZYWAJ BEZPIECZNIE NAD WODĄ

Na terenie powiatu brzozowskiego mamy trzy akweny wodne: rzekę San, zbiornik wodny zwany potocznie „zalewem” w Bliznem oraz stawy – wyrobiska poźwirowe w Krzemiennej. Ponieważ na żadnym z tych akwenów nie ma ratownika, apelujemy o szczególną opiekę nad dziećmi, których nawet na chwilę nie pozostawiamy samych nad wodą. Proponujemy, aby wszelkie zabawy dzieciaków w bezpośrednim sąsiedztwie wody odbywały się w kapokach, niezbyt kosztownych, a dających minimum bezpieczeństwa. Szczególnie kąpiąc się w nieznanym wodzie bądźmy ostrożni. Oto kilka rad.

1. Pamiętaj, że przepisy zabraniają kąpieli w pobliżu mostów, tam, zapór, budowli wodnych i w innych miejscach odpowiednio oznakowanych.
2. Nad wodą nie jesteś sam. Obok Ciebie są również inni, którzy na pewno chcą wypocząć spokojnie i zdrowo. Zastanów się, czy byłbyś miły pobyt na plaży wśród sterty śmieci i rozbitych butelek?
3. Jeśli długo przebywasz na słońcu i jesteś rozgrzany, nie ryzykuj wskakiwania do wody. Twój organizm może nie wytrzymać takiej próby.
4. Gdy masz zamiar wchodzić do wody, nie pij alkoholu, który zwiększa ryzyko utonięcia.
5. Nie przeceniaj swoich umiejętności pływania. Może okazać się,

- ze zabrakło Ci sił, a brzeg jest jeszcze daleko.
6. Jeżeli wypoczywasz z dziećmi lub młodszym rodzeństwem, nie pozostawiaj ich bez opieki. Tylko Twoja stała kontrola nad ich zachowaniem gwarantuje im bezpieczeństwo.
7. Pamiętaj o właściwym zabezpieczeniu przedmiotów wartościowych, nie pozostawiaj ich na kocu. Ty wypoczywasz, a złodzieje pracują, wykorzystując każdą okazję.
8. W przypadku jakichkolwiek problemów nie wpadaj w panikę, skorzystaj z pomocy służb powołanych do tego, aby ratować ludzi. W nagłych wypadkach, zadzwoń:

POGOTOWIE POLICJI – 997 lub 112
STRAŻ POŻARNA – 998
POGOTOWIE RATUNKOWE – 999

Rzecznik Prasowy Policji nadkomisarz Jan Wołak

KOMENDA POWIATOWA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
W BRZOSZOWIE

ul. A. Mickiewicza 1, 36 - 200 Brzozów
tel. (013) 43-411-41, fax. (013) 43-44-000
e-mail: kpbrzozow@podkarpacie.straz.pl
<http://straz-brzozow.w.interia.pl>

V MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO W SPORCIE POŻARNICZYM

23 i 24 maja br. odbyły się V Mistrzostwa Województwa Podkarpackiego w Sporcie Pożarniczym. W mistrzostwach wzięło udział 20 reprezentacji poszczególnych komend miejskich i powiatowych województwa podkarpackiego.

Pierwszy dzień mistrzostw miał miejsce na obiekcie Komendy Miejskiej PSP w Rzeszowie gdzie rozegrano konkurencje indywidualne tj.: pożarniczy tor przeszkód 100 m oraz wspinięcie przy użyciu drabiny hakowej na 3 piętro wspinalni. W drugi dzień mistrzostw br. w Nowej Dębie przeprowadzono pozostałe konkurencje, tj.: sztafetę pożarniczą 4x100 m oraz ćwiczenie bojowe. Po pierwszym dniu mistrzostw reprezentanci naszej jednostki zajmowali łączne IV miejsce.

Reprezentacja PSP w Brzozowie

Brzozowscy strażacy wyciągają w ćwiczeniu bojowym

W wyniku przeprowadzonych konkurencji w 1 i 2 dniu klasyfikacja generalna V Mistrzostw Województwa Podkarpackiego w Sporcie Pożarniczym wyglądała następująco:

1. Reprezentacja Komendy Powiatowej PSP w Stalowej Woli
2. Reprezentacja Komendy Powiatowej PSP w Nisku
3. Reprezentacja Komendy Miejskiej PSP w Rzeszowie
4. Reprezentacja Komendy Miejskiej PSP w Tarnobrzegu
5. Reprezentacja Komendy Powiatowej PSP w Brzozowie

Zaznaczyć trzeba, że na szczególną uwagę zasługuje uzyskanie **I miejsca w konkurencji ćwiczenia bojowego**, przez naszą reprezentację wynikiem - **33,85 sekundy**.

Skład Reprezentacji Komendy Powiatowej PSP w Brzozowie, który uzyskał tak wysoką lokatę w skali województwa podkarpackiego:

1. asp. sztab. Kazimierz NIEMIEC - trener reprezentacji
2. st. asp. Leszek ZARYCH
3. mł. asp. Ryszard RYGIEL
4. mł. asp. Wojciech SOBOLAK
5. mł. kpt. Jan SMOLEŃ
6. mł. ogn. Ryszard CWYNAR
7. sekc. Jacek KUŚNIERCZYK
8. asp. Piotr MAZUR
9. mł. ogn. Ryszard ZUBEL
10. mł. kpt. Marek KOŁODZIEJ
11. asp. Mariusz SMOLEŃ

Informacje zebrał i opracował:
asp. Tomasz Mielcarek

INFORMACJA O DZIAŁANIACH PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W BRZOSZOWIE

W okresie od 11. 05. br do 10. 07. br. odnotowano 13 Pożarów. W działaniach związanych z likwidacją pożarów brało udział 30 zastępów straży pożarnej w składzie 132 ratowników PSP i OSP. W działaniach związanych z likwidacją 47 miejscowych zagrożeń brało udział 65 zastępów w składzie 256 ratowników. odnotowano też 3 fałszywe alarmy.

Łączna ilość akcji interwencyjnych od początku 2003 wynosiła 319, w tym:

- pożarów - 128
- miejscowych zagrożeń - 180
- alarmów fałszywych - 3

Interwencje straży pożarnej

Pożar stodoły

27 czerwca br. palili się budynek gospodarczy w Woli Jasienickiej. O godz. 0.36 do Powiatowego Stanowiska Kierowania w Brzozowie zgłoszono informację o pożarze. Dyżurny skierował na miejsce pożaru 2 zastępy z Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej PSP w Brzozowie oraz 5 samochodów gaśniczych z jednostek OSP w Jasieniczy Rosielnej, Bliznem, Starej Wsi, Woli Jasienickiej i Orzechówce. W chwili przybycia straży pożarnej, palił się budynek gospodarczy o konstrukcji drewnianej, kryty dachówką. Zagrożony pożarem był sąsiedni budynek mieszkalny. Zastęp JRG Brzozów odciął dopływ prądu elektrycznego oraz podał dwa prądy wody w obronie sąsiedniego budynku. Zastęp OSP Jasienica podał trzy prądy wody w natarciu na pałacę się budynek. Pozostałe jednostki przybyłe na miejsce pożaru stanowią zaopatrzenie wodne dla prowadzonych działań. W czasie działań zostaje ewakuowany drób (indyki). Po ugaszeniu pożaru przystąpiono do prac rozbiórkowych resztek pozostałej konstrukcji budynku. Działania ratowniczo-gaśnicze trwały ponad 3 godziny. Udział wzięło w nich 7 zastępów, w tym 35 ratowników.

Przewrócony TIR

26 czerwca br. w Domaradzu doszło do wypadku drogowego. Zgłoszenie o zdarzeniu dyżurny operacyjny odebrał o godz. 18.45. W wypadku udział brał samochód ciężarowy TIR przewożący ładunek cukru. W chwili przybycia zastępu JRG samochód leżał na boku zajmując pobocze i część pasa jezdni. Bariera utrzymywała samochód przed osunięciem ze skarp. Kierowca pojazdu został zabrany przez karetkę pogotowia do szpitala w Brzozowie.

W wyniku wypadku cukier został rozsypany poza jezdnię. Uszkodzeniu uległ również zbiornik paliwa. Działania podjęte przez strażaków to zabezpieczenie wycieku paliwa i odłączenie akumulatora. Wspólnie z funkcjonariuszami policji ratownicy zabezpieczyli teren akcji do chwili przyjazdu innego samochodu w celu przeładunku ładunku i postawienia ciężarówka na koła. Przy załadunku pomagali strażacy z jednostek OSP: Domaradz, Domaradz-Paręby i Domaradz-Góra.

W tym samym czasie, już podczas przeładunku, zastęp JRG Brzozów został skierowany do gaszenia wspomnianego wcześniej pożaru stodoły w Woli Jasienickiej.

O godz. 3.05 zakończono przeładunek cukru. Dalszą akcję odłożono do godzin porannych dnia następnego. 27. 06. 2003 r. o godz. 8.20 na miejsce zdarzenia został sprowadzony samochód Mega City z Komendy Miejskiej w Rzeszowie samochód Mega City, który przy użyciu lin postawił na koła przewróconą ciężarówkę. Z jezdni i pobocza zebrano pozostałości powypadkowe. Rozbitą samochód odholowano na pobliski parking przy użyciu samochodu GBM 2,5/8. Działania zakończono o godz. 11.00. Jak się okazało, przyczyną wypadku było niedostosowanie prędkości do warunków panujących na drodze. Staty wstępne oszacowano na ok. 80 tys. zł.

Tragedia w Domaradzu

3 lipca br. w Domaradzu doszło do śmiertelnego wypadku drogowego. Zgłoszenie o nim dyżurny operacyjny PSK przyjął o godz. 21.45. Do zdarzenia wyjechał zastęp z JRG Brzozów. W chwili przyjazdu na miejsce wypadku ratownicy zastali samochód Toyota furgon z ładunkiem warzyw i owoców. Auto stoczyło się do rowu i leżało na dachu. Kierowca pojazdu znajdował się poza pojazdem. Bezpośrednio przy furgonie leżały dwie poszkodowane w wypadku kobiety, a trzecia siedziała na poboczu drogi. Ratownicy natychmiast przystąpili do udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanym kobietom, leżącym przy samochodzie. Dalsze działania i reanimację podjął zespół karetki pogotowia. Niestety lekarz stwierdził zgon jednej z kobiet. Drugą poszkodowaną, podobnie, jak trzecią kobietę, będącą w stanie szoku oraz kierowcę furgonu zabrano do szpitala. Następnie ratownicy zabezpieczyli przewrócony pojazd, odłączyli akumulator, oznakowali miejsce wypadku, oświetlili teren akcji, a także zatrzymali ruch pojazdów. Całą akcję zakończono o godz. 0.30.

*Informacje sebrał i opracował:
asp. Tomasz Mielcarek*

KOMPUTERY   **F.U.H 88**   **ADA@NET**

- akcesoria
- upgrade
- rozliczenia
- zestawy na zamówienie
- usługi internetowe

SERWIS   **KOMIS**

ul. Mickiewicza 10
36-200 Brzozów
tel. (0...13) 43-43-226
(budynek Telekomunikacji, wejście z tyłu)

NAJTAŃIEJ NA PODKARPACIU !!!

BIEGUNKI

Spowodowane zatruciem pokarmowym biegunki częściej zdarzają się latem. Upał sprzyja namnażaniu się bakterii w nieodpowiednio przechowywanych sałatkach, jajkach, ciastkach, lodach, konserwach i nieumytych owocach, które często dotykamy brudnymi rękoma. Biegunka jest więc dolegliwością spowodowaną nieprzestrzeganiem podstawowych zasad higieny.

Zaczyna się ona bolesnymi skurczami brzucha, które powodują częste bieganie do toalety (6 lub więcej razy na dobę). Luźnym, wodnistym i śluzowatym stolcom towarzyszą wzdęcia, nudności, wymioty, bóle głowy, mięśni, ogólne osłabienie, czasem nawet gorączka. W ciężkich przypadkach może nastąpić odwodnienie organizmu.

Główni winowajcy biegunki to bakterie:

1. gronkowca - obecnie w nieświeżych ciastkach, kremach, lodach, mleku, śmietanie, kefirze;
2. salmonelli - znajdujące się najczęściej w mięsie, jajkach, podrobach, wędlinach, wodzie;
3. pałeczek jadu kiełbasianego - zdomowione w konserwach mięsnych oraz warzywnych (oznaką zepsucia są wybrzuszone wieczka puszek).

Wprowadzone z pokarmem bakterie oraz ich jady wywołują ostry stan zapalny błony śluzowej żołądka i jelit. Biegunka i wymioty są wtedy aktem obronnym organizmu, służącym do eliminacji czynnika chorobotwórczego na zewnątrz. Aby uniknąć biegunki należy:

1. Starannie myć ręce przed każdym kontaktem z żywnością.
2. Potrawy zjadać zaraz po przygotowaniu. Przeznaczone do przechowywania szczelnie nakryć i trzymać w lodówce.
3. Nie zamrażać повторно żywności.
4. Szczególną ostrożność zachować przy potrawach z jajek surowych: lody, kremy, majonezy.
5. Jaja przed spożyciem zanurzać na kilkanaście sekund we wrzątku.

Jeśli biegunka trwa przez jeden lub dwa dni, czasem można zwalczyć ją samodzielnie, a gdy dłużej konieczny jest kontakt z lekarzem. Natychmiast należy się do niego zgłosić, gdy w kale pojawi się krew. W pierwszych godzinach dolegliwości możemy samięgnąć po gotowe leki, dostępne bez recepty. Są to: węgiel,

Smecta czy Salotarnal. Mają one działanie zapierające i odtruwają organizm z toksyn.

Istotną rolę w leczeniu dolegliwości na tle bakteryjnym odgrywają też preparaty zawierające żywe pałeczki kwasu mlekowego (drobnoustroje należące do naturalnej mikroflory przewodu pokarmowego). Regulują one proces trawienia, wchłaniania jelitowego, hamują rozwój bakterii gnilnych i drobnoustrojów chorobotwórczych. Pałeczki kwasu mlekowego znajdują się w preparatach: Lactid, Trilac, Lactobif. Łagodząco też działają herbatki z liści jeżyny lub mieszanki ziołowe, np. Tarnosan, w skład której wchodzi koszyczek rumianku, liść mięty pieprzowej, szalwii, owoc borówki czernicy, kłącze pięciornika. Przy uciążliwej biegunce lekarz zapisuje nieraz antybiotyki, który zabija bakterie będące przyczyną choroby.

Gdy dokucza biegunka, najlepiej przez dzień – dwa powstrzymać się od jedzenia. Pozwalamy w ten sposób odpocząć choremu żołądkowi i jelitom. Należy w tym czasie pić dużo płynów: wody mineralnej, herbatkę z imbiru, mięty, kopru włoskiego i słabej herbaty czarnej oraz unikać mleka, kawy, soków owocowych. Biegunka może prowadzić do odwodnienia. Jest ono szczególnie groźne u ludzi starszych i dzieci. Objawami odwodnienia jest uczucie senności, ośpienie, wiotkość skóry, lepkość oraz suchość w ustach. Aby uzupełnić płyny i sole mineralne, które organizm stracił w czasie biegunki, należy kupić w aptece gotowy płyn – Gastrolit. Dobrym sposobem jest też samodzielne przygotowanie roztworu soli i glukozy (płaska łyżeczka soli i 8 cukru, rozpuszczonych w litrze przegotowanej wody).

Kiedy odzyskujemy apetyt, należy stopniowo wprowadzać małe dawki łagodnych, prostych pokarmów. Najlepsze są sucharki, czerstwe bułki, lekko osolone kleiki ryżowe z przetartą, gotowaną marchewką, papki z ziemniaków, banana, gotowanych jabłek, domowe kisiele. Nieco później zaczynamy wprowadzać gotowane mięso i naturalne jogurty z żywymi kulturami bakterii. W ataku biegunki bardzo pomaga położenie się do łóżka i wypoczynek, dla regeneracji sił przez osłabiony organizm.

Opracował: Instruktor terapeutyczny

Pieniądze na szkolne ośrodki kariery

W ramach programu „Pierwsza Praca” Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej ogłosiło konkurs o granty na tworzenie szkolnych ośrodków kariery przez gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne. Podkarpackie otrzymało na ten cel 58 tys. zł. Szkoły muszą jednak zatrudnić doradców zawodowych, a po roku we własnym zakresie opłacić również media.

MGPiPS przeznaczyło na realizację projektu 2 mln zł. Konkurs jest adresowany do szkół gimnazjalnych i gimnazjalnych o uprawnieniach szkół publicznych. Preferowane są szkoły w małych miejscowościach, gdzie dostęp absolwentów do informacji o rynku pracy jest ograniczony.

Szkoły, które chcą się ubiegać o granty, powinny

posiadać pomieszczenie z możliwością zainstalowania stałego łącza internetowego, a także zatrudnić na pół etatu doradcę zawodowego.

Maksymalna kwota, o jaką mogą się ubiegać szkoły to 20 tys. zł. To pieniądze wyłącznie na wyposażenie ośrodków w sprzęt, instalację łącza internetowego, materiały informacyjne, szkolenie dla doradcy. Pieniądze z ministerstwa zapewniają opłacenie nie dłuższego niż 12-miesięcznego abonamentu internetowego czy podstawowych materiałów eksploatacyjnych do zakupionego sprzętu. Po 2004 r. szkoły przejmują na własność wyposażenie ośrodków kariery, ale będą musiały same pokryć koszty eksploatacji mediów. Granty nie obejmują już tych wydatków.

Wnioski o granty na tworzenie szkolnych ośrodków kariery należy składać do 22 września do godz. 15 w Wojewódzkiej Komendzie OHP w Rzeszowie, ul. Piłsudskiego 31 p. 308, tel.: (017) 853 20 51 w. 258.

Szczegółowe informacje na temat konkursu oraz formularze wniosków można znaleźć na stronach:

www.mpips.gov.pl/, www.ohp.pl/ohp.

Uczulenia na kosmetyki i fotoalergie

Stosowanie kosmetyków w postaci farb do włosów, lakierów, perfum, dezodorantów, antyperspirantów i ekspozycja ciała na promienie słoneczne prowadzi do fotoalergii.

Substancje zapachowe ze względu na sposobność otrzymywania można podzielić na olejki eteryczne: wyodrębnione z naturalnych surowców roślinnych, stanowiące mieszaniny wielu związków, oraz syntetyzowane na podobieństwo składowych olejków, a także syntetyki zapachowe nie występujące w naturze. Substancje zapachowe dodawane są do kosmetyków, środków higieny i czystości, past do butów, papierowych chusteczek, papierów toaletowych, mydeł, dezodorantów, antyperspirantów. Stosunkowo mocno uczulają terpeny w postaci izomerów cis i trans.

Aldehyd benzoowy ma zapach gorzkich migdałów, cytral - cytryny, alkohol fenezol - konwalii, alkohol cynamonowy - hiacyntów, a geraniol - róż. Często uczulającą substancją jest eugenol, który jest lekiem stomatologicznym i bywa dodawany także do tabletek od bólu gardła. Substancje zapachowe wywołują nieprawidłowe reakcje na światło, powodując reakcje fototoksyczne i fotoalergiczne np. olejek bergamotowy występujący w perfumach pod wpływem promieni słonecznych powoduje odczyn skóry. Rocznie trafia na rynek około 7 tysięcy nowych kosmetyków różnego pochodzenia.

Do najczęściej używanych kosmetyków należą dezodoranty, kremy do rąk, perfumy i wody toaletowe oraz balsamy do ciała, mleczka, toniki, maseczki. Tymczasem na uczulenia i inne schorzenia wywołane kremami, tonikami, dezodorantami, antyperspirantami zapada coraz więcej pacjentów. Głównymi alergenami są substancje zapachowe i konserwanty. Niektóre kosmetyki mogą zwiększać ryzyko zachorowania na raka.

Stosowanie niezmywalnych farb do włosów zawierających akyloaminy powoduje przerzucanie tych substancji do krwiobiegu i kilkakrotnie zwiększa ryzyko zachorowania na raka pęcherza oraz reumatoidalne zapalenie stawów.

Ftalany stosowane do utrwalania kompozycji zapachowych (lakiery do paznokci, dezodoranty, perfumy) mogą

provokować objawy astmatyczne. Lotne substancje organiczne występujące w kosmetykach mogą wywołać u osób uczulonych ataki duszności, prowadzą do uszkodzenia śluzówki dróg oddechowych, wątroby, nerek, centralnego układu nerwowego. Utleniające farby do włosów zawierają diaminofenole, rezorcynę, szampony przeciwłupieżowe - dwusiarczki selenu. Farby do włosów zawierają hydrochinon, środki do trwałej ondulacji - kwas tioglikolowy. Tioglikolan używany do trwałej ondulacji może powodować objawy kliniczne utrzymujące się jeszcze kilka miesięcy od jego zastosowania.

Nadtlenek wodoru powoduje rozluźnienie cząstek wchodzących w skład włosa, amoniaku surowca naturalny barwnik, a na jego miejsce jest wprowadzany barwnik sztuczny, zawierający pochodne fenolu, dwuaminy aromatyczne.

Utrzymujący się przez dłuższy czas zapach amoniaku działa drażniąco na drogi oddechowe i może provokować objawy astmatyczne.

Częste uczulenia powoduje formalina i sole glinu, użyte do produkcji dezodorantów i środków powstrzymujących wydzielanie potu (dezodoranty zawierają fenylsulfonian cynku, środki przeciwpotne - chlorowodortlenek glinowocyrkonowy i chloroglicynian). Nadmiar glinu może potęgować chorobę

Alzheimera, a powstrzymywanie wydzielania potu za pomocą związków chemicznych nie jest fizjologiczne gdyż wraz z potem organizm stara się usunąć nadmiar zbędnych produktów przemiany materii.

Przebywanie w atmosferze środków chemicznych, zawartych w rozpylanych włazienkach dezodorantach, perfumach, lakierach do włosów, do paznokci - opartych na bazie acetonu prowadzi po pewnym czasie do uszkodzenia śluzówki dróg oddechowych. Alergizacja organizmu następuje wiele szybciej przy już istniejącym stanie zapalnym spowodowanym przez wirusy lub bakterie.

Wiele kosmetyków, szczególnie tych o przedłużonym okresie przydatności zawiera konserwanty chroniące przedzepsuciem. Konserwantem mocno uczulającym jest formalina. Mogą ją wyzalać min. Bronopol, Hydantoina, Dowicil, Germal. Jako konserwanty często używane są aseptyny, estry (metylowy, etylowy, propylowy) kwasu parahydroksy benzoowego. Często uczula także Katon.

Preparaty używane do depilacji zawierają siarczki metali alkalicznych, pudry i zasyпки - talk, preparaty do ochrony skóry przed promieniami UV - benzophenon - 3, środki do barwienia brwi i rzęs - azotan srebra, środki do pielęgnacji paznokci i higieny jamy ustnej - nadtlenek wodoru, preparaty do usuwania skórek wokół paznokci - wodorotlenek sodu i potasu.

Zbyt często używane aerozole, antyperspiranty, odświeżacze powietrza zawierające ksylen, ketony, aldehydy mogą powodować bóle głowy, nieżyty górnych dróg oddechowych, podrażnienia i uszkodzenia błon śluzowych, wzmagają objawy depresji. U niemowląt i małych dzieci powodują ponadto biegunki i stany zapalne oczu i ucha. Należy wybierać te kosmetyki i środki piorące, na których opakowaniu umieszczony jest dokładny skład i instrukcja użytkowania.

Inaczej nie mamy pewności, że do ich produkcji nie użyto zabronionych substancji trujących, takich jak benzen czy arsenik.

Osoby skłonne do alergii powinny

zadbać o to, aby używane proszki do prania były delikatne, a mydła alkaliczne bez dodatku barwników i konserwantów. Stosowanie kosmetyków może być szczególnie szkodliwe w przypadku narażenia na dużą ekspozycję promieni słonecznych.

W porze letniej należy unikać przebywania na słońcu w godzinach południowych. Uczulenie na światło słoneczne, fotoalergia, wywołuje odczyn skórny - fotodermatozy. Na skutek emitowania do atmosfery ogromnych ilości zanieczyszczeń, chroniąca przed promieniowaniem słonecznym warstwa ozonowa z roku na rok staje się coraz cieńsza, a w niektórych miejscach zanika. W efekcie coraz więcej promieni ultrafioletowych dociera do ziemi. Działanie na skórę tych promieni powoduje opaleniznę przy współdziałaniu barwnika skóry melaniny, ale ich nadmiar doprowadza do powstania zmarszczek na skórze.

Nadmiar promieniowania ultrafioletowego może wywoływać alergię, a także niektóre nowotwory. Na działanie promieni słonecznych narażeni jesteśmy każdego dnia. Na promieniowanie ultrafioletowe składają się fale o różnej długości. Najgroźniejsze dla ciała są promienie typu A oraz typu B. Wpływ promieni UFB na skórę u osób o jasnej karnacji powoduje zaczerwienienie, a u osób o większej ilości melaniny - brunatną opaleniznę. Działają one powierzchownie docierając do naskórka, umożliwiają syntezę witaminy D, działają przeciwnzapalnie, ale mogą wywołać poparzenie skóry.

Działanie promieni UFA nie jest odczuwane przez człowieka, ale ten rodzaj

promieniowania dociera głębiej, aż do skóry właściwej, może niszczyć fibroblasty oraz włókna elastyny i kolagenu.

Promieniowanie UFA dociera do skóry o każdej porze roku i dnia, nie przesłaniają ich chmury, a ich natężenie jest duże przez

cały rok. Nie chronią przed tym promieniowaniem szyby ani odzież.

Promienie UFA są wytwarzane przez lampy w solarium oraz jarzeniówki.

Mogą powodować alergię, przyspieszają starzenie się skóry, powodują pękanie naczynek krwionośnych i wysuszenie skóry. Promienie UFA i UFB powodują powstawanie wolnych rodników czyli agresywnych cząstek chemicznych, które powodują uszkodzenie kwasu deoksyrybonukleinowego oraz powstających w skórze białek i tłuszczów, o odpowiadające im są za przedwczesne starzenie się skóry. Niekiedy stosowane są filtry słoneczne, ale należy je stosować z umiarem. Filtry słoneczne to substancje pochłaniające promieniowanie ultrafioletowe. Rozróżnia się filtry UFA i UFB. W kosmetykach wykorzystywane są

filtry mineralne, zawierające dwutlenek tytanu i tlenek cynku lub chemiczne, Oxybenzon, Mexoryl, Persol.

Zawierają czynniki chroniące przed promieniowaniem UFB SPF - Sun, Protection Factor, indeks ochrony skóry IP - (Indice de Protection).

Ochrona przed UFA PPD (Persistent Pigmentation Darkening). Faktor ten informuje ile razy zmniejszy się dawka promieniowania absorbowana przez skórę po zastosowaniu tego kremu.

IR - filtr zabezpieczający przed promieniowaniem podczerwonym. Ten rodzaj promieniowania rozgrzewa skórę, co jest szkodliwe przy schorzeniach trądzikowych oraz pękających naczynek krwionośnych z powodu nadciśnienia. Ten rodzaj promieniowania

wzmacnia promieniowanie UFB i UFA. Powstające pod wpływem promieniowania słonecznego odczyn alergiczny mają charakter zmian wypryskowych. Mechanizm tych zmian polega na powstawaniu pod wpływem światła słonecznego w skórze substancji, na którą ustrój jest uczulony. Pod wpływem promieni słonecznych może też powstać w skórze substancja toksyczna, np. z przyjętego leku nie będącego alergenem - fototoksyczność.

Związki które wywołują fototoksyczność nazywają się fotouczulaczami. Należą do nich min. pochodne akrydyny (atebryna), sulfonamidy, pochodne fenotiazyny, barbiturany, gryzeofulwina, chinina, hydrazyd.

Opracowali: Irena i Waldemar Kędzierscy

Agencja **Repa**
 (Promocyjno-Reklamowa)

Reklama w telewizji kablowej
 Stream Communications
 Urzozów, Sanok, Rzeszów, Jasło

Konwersja filmów VHS na Video CD
 SVHS VHS MPEG 1 MPEG 2
 Div X, Y

Wideofilmowanie
 filmy promocyjne
 Spoty reklamowe
 Projekty graficzne
 Multimediale prezentacje
 Ultraszy Internetowe

Walczak Andrzej
 Stara Wieś 574
 0-603-242-501

Cyfrowy montaż
 Animacje, czcionki
 Komputerowe efekty
 Hollywood RR Bays Fx

REKLAMA Z DRUKARNI

Uczymy się bawiąc

Wakacje to czas odpoczynku od szkoły, nauki, to czas relaksu i zabaw. Jest to również wspaniały okres na ćwiczenie prawidłowej wymowy i pisowni poprzez różnorodne zagadki, rebusy, krzyżówki, płątaninki itp. Mają one atrakcyjną, zabawową formę, co sprzyja wywołaniu zainteresowania u dzieci, a to pomaga w uzyskaniu celu zasadniczego, jakim jest opanowanie podstawowych umiejętności posługiwania się językiem mówionym i pisany. Spróbujmy pożytecznie zorganizować dzieciom wakacyjny wolny czas łącząc dobrą zabawę z nauką. **Oto kilka prostych zabaw:**

1. Trąbę z sobą nosi,
a nie jest trąbaczem.
Gdy pójde do zoo,
to go tam zobaczę.

(słoń)

(samolot)

3. Bywa z ramą lub bez ramy.
Często się w nim przeglądamy.
Ono zawsze powie szczerze,
czy wyglądasz, jak należy.

(lustерko)

(pies)

4. Dają mu ludzie
mieszkanie w budzie.
To człowieka przyjaciel.
Dobrze go znacie.

(wiosna)

5. Jaką porę roku mamy,
gdy zza morza wracają bociany?

(salata)

7. Złośliwa panienka
W pasie bardzo cienka.
Leci, byczy z daleka.
Každy od niej ucieka.

(osa)

Kończenie wierszyków:

Z fartuszka Urszulki wypadły trzy.....

Włóczka miękka jak puszek zwinięta jest w.....

Bardzo ładne są poduszki w szafirowe.....

Rozwiązywanie zagadek (w rozwiązaniu jest „sz”)

Ma długi ogonek
oczy jak paciorki.
Gdy zobaczy kota,
umyka do norki.

(mysz)

(pietruszka)

Powiem zagadkę niezwykle prostą:
Jakie warzywo jest marchewki siostrą?

Gdy mama gotuje,
to często na brzuszek
zakłada kolorowy.....

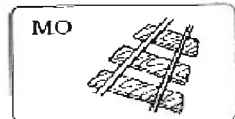
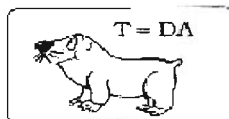
(fartuszek)

(kieszęń)

Jak się nazywa
ta część odzieży,
w której jak w norce,
chusteczka leży?

Rozwiąż rebusy i napisz rozwiązanie:

Uzupełnij brakujące litery, otrzymane wyrazy wpisz do diagramu krzyżówki tak, aby otrzymać rozwiązanie - wyraz z literą „z”. Pokoloruj obrazki.

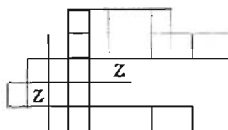
A....or

arb....

....jąc

te .....

....wilec

Przeczytaj podpisy pod obrazkami
i napisz je w kolejności alfabetycznej.
Pokoloruj obrazki.

MUSZELKA

SZYSZKA

GRUSZKA

KAPELUSZ

MYSZKA

KIESZEŃ

Przeczytaj napisane wyrazy od końca (wspak) i napisz je.

MEZD

ALGNUZD

EZDZORD

JEKOZD

ACINWOZDZD

MEZD

Życzę dobrej zabawy
Magdalena Wąsylewicz
logopeda

WALCZYĆ Z NARKOMANIĄ, NIE Z NARKOMANAMI

Zbliża się koniec wakacji, nadchodzi nowy rok szkolny. Lato, wiele wolnego czasu, liczne wyjazdy sprzyjają poznawaniu świata i nawiązywaniu nowych znajomości. Z drugiej jednak strony okres urlopów i wypoczynku niesie ze sobą wiele pokus, a nawet niebezpieczeństw. Wszyscy są zgodni, że szczególnie problemem, zwłaszcza dla młodych ludzi, jest zagrożenie narkomanią. Warto bliżej przyjrzeć się tej sprawie. Jak się bowiem okazuje – narkomania zmieniała w ostatnim czasie swój obraz. W przeciwnieństwie np. do alkoholizmu nie posiada żadnej bariery wieku. Dotyka już dzieci ze szkół podstawowych. Nie jest tylko problemem niewielu osób wyniszczonych i zepchniętych margines społeczeństwa. Dotyczy wielu ludzi w różnym wieku, różnych zawodów, pochodzących ze wszystkich warstw społecznych, którzy z pewnych powodów sięgają po środki odurzające. Poszerza się stale asortyment środków odurzających. Na rynek wchodzi coraz mocniej narkotyki syntetyczne. Towarzystwo nowym subkulturom i zachowaniom społecznym, np. imprezom techno. Dlatego warto, aby rodzice, wychowawcy czy nauczyciele zwrócili uwagę na fakt, czy w życiu i zachowaniu ich podopiecznych nie zachodzą jakieś dziwne czy niepokojące zmiany. Sygnały te mogą być początkowo niewielkie, niemal niezauważalne, np. rozszerzające lub zwężające nienaturalnie źrenice, specyficzny zapach odzieży, potu, reszki nieznaną substancji w kieszeniach lub na odzieży, a także wykradanie czy wyłudzenie drobnych sum pieniędzy na bliżej nieokreślony cel. Każdy, komu na sercu leży dobro dziecka, powinien dostrzegać i reagować na najdrobniejsze, niepokojące znaki. Przy czym należy wyraźnie podkreślić, aby kontrola była dyskretna, a reakcja rozsądna i wyważona. Może to być rozmowa, kontakt z psychologiem, względnie poradnią. Nie wolno zapominać, że walczy się z uzależnieniem, a nie z uzależnionym. Zbyt nerwowe podejście do problemu może pogorszyć sytuację i spowodować zamknięcie się dziecka w sobie. Grozi to degradacją zdrowia psychicznego i fizycznego, a także prawdopodobnie pograżeniem w środowisku przestępczym. Warto przypomnieć, że handel i posiadanie narkotyków jest przestępstwem w świetle polskiego prawa karnego. Niestety rodzice często sami stwarzają sytuacje kryminogenne, czy to w ramach tzw. „juzu”, czy też części z powodu braku zainteresowania potrzebami, wydatkami, a przede wszystkim miejscem przebywania dziecka. A tymczasem już je dnorazowy kontakt z dilerem lub nawet poczęstowanie człowieka narkotykiem jest czynem nielegalnym, powodującym wciągnięcie w przestępczy proceder, z którego wyjście bywa niezmiernie trudne. Z tego względu rozsądek i troska rodziców czy wychowawcy muszą stanowić pierwszy bufor w przeciwdziałaniu uzależnieniom.

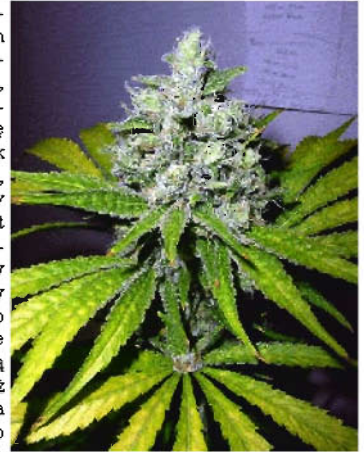
Najpopularniejszym i pospolicie dostępnym narkotykiem w kraju jest marihuana (ok. 22,5 % rynku). W aptekach są dostępne lekarstwa i paramedykamenty, których przyjmowanie w większych dawkach odurza i uzależnia. Bardzo popularne są narkotyki sezonowe, zażywane podczas imprez i koncertów, np. osławione ufo, ekstazy, heroina czy amfetamina. Środki te przyjmowane łącznie, w mieszaninie, tzw. „speed” (wym. spid), powodują zgoła nieoczekiwane zachowania biorącego. Trudno bowiem przewidzieć, jak zachowa się, co wybierze organizm, który przyjmuje jednocześnie np. amfetaminę i relanium, „podlane” mieszaniną wódki z napojem energetycznym typu red-bull. Listę najpopularniejszych w Polsce narkotyków zamykają środki wziewne, tj. farby, rozpuszczalniki czy kleje. Próbuje ich zazwyczaj najmłodszy, bywa, że nawet 8-latkowie. Zdarza się też wdychanie gazu z zapalniczek jednorazowych. Dlatego, zastanawiający może być fakt, dlaczego młody człowiek posiada przy sobie zapalniczkę. Prawdopodobnie pali papierosy. Lecz

jeśli kamień nie jest starty a gazu w zapalniczkę niewiele, powinno to wzbudzić podejrzenie.

Wśród miejsc, gdzie kontakt z narkotykiem jest najczęstszy i najłatwiej go pozyskać przeważają dyskoteki, kluby i puby (40 % przypadków). Następne w kolejności są szkoły (29%). Przy czym należy tu poczynić uwagę, że sprzedaż iazyście następuje w miejscu neutralnym. Dlatego tak ważna jest rola nauczycieli, którzy powinni zwracać uwagę na nienaturalne zachowania uczniów, różne od wyryzków przypisanych wiekowi. Wskazane byłoby, aby szkoła posiadała apteczki lub gabinety higienistki popularne testy na mocz, stwierdzające pozostawanie podwplywem narkotyku. Koniecznie należy o tym poinformować uczniów, gdyż świadomość możliwości dokonania w razie potrzeby natychmiastowej kontroli stanowi solidny środek prewencji. Kontaktom z narkotykami sprzyjają również stałe miejsca zgromadzeń młodzieży: ulice osiedla, parki, zaułki itp.

Jak wspomniano wyżej – najpospolitszym narkotykiem jest marihuana (konopia indyjska, trawa, ziele, cannabis, maryska, marycha). Pali się ją podobnie jak papierosa bez filtra, zazwyczaj zwiniętą w bibułkę, tzw. joint (wym. dżojnt). Marihuana posiada mocny charakterystyczny zapach. Jeśli się go zna, trudno go nie rozpoznać np. cuchną nim usta, odzież dziecka. Także skóra parując wydziela pot o s p e c y f i c z n y m zapachu. Czuć nim włosy. Najsilniej działa marihuana modyfikowana genetycznie, tzw. skun (do 20 % zawartości narkotyku). Podstawową formą sprzedaży jest tzw. wagonik czyli pudełko po zapakach (ok. 1 g). Może też występować w mieszance z tytoniem w postaci papierosa, wyłącznie bez filtra. Dlatego rozumiiałe podejrzenie może wzbudzać palenie przez młodzież papierosów bez filtra. Nauczyciele i rodzice powinni o tym pamiętać. Powodem do niepokoju może się też stać pojawienie wizerunku listka konopii indyjskich (charakterystyczny, zielony, o smukłych palczastych rozgałęzieniach) na koszulkach, torbach, okładkach zeszytów, rysunkach i innych gadżetach używanych przez dziecko. Kolejnym silnie odurzającym środkiem roślinnym są liście i ziarna bielunia pospolitego. Zarówno roślina dwuletnia i wieloletnia posiada silne właściwości halucynogenne. Przy halucynogenach warto też wspomnieć o występującej na naszym terenie (po graniczą lasów i łąk, mokrych łąk, wyrobiska i gliniarki) lyszczycie lancetowatej. Ten niepozorny (do 5 cm), szary grzybek na szczupłej nóżce i strzałkowatym kapeluszu w kształcie złożonego parasola może być zjadany bezpośrednio lub kiszony, marynowany czy w zalewie z dodatkiem octu. Sprzyja to jego przechowaniu. Stąd dziwne może się wydać u pociechy nieoczekiwane kulinarne zainteresowanie marynatami.

Niebezpieczną grupą narkotyków są tzw. opiaty: opium, haszysz, morfina i heroina. Najpopularniejszym ich źródłem jest w naszych warunkach mak. W 10 dni po odpadnięciu liści

INFORMACJE Z POWIATU

nacinane są makówki, a po zbrązowieniu żywicy i odparowaniu otrzymuje się czyste opium. Można nim np. nasączać papierosy, podobnie jak (żywica z makówek, olejek haszyszowy czyli podgrzana i odparowana żywica). Bibułka opiumowanych papierosów wygląda jakby pociągnięta cienkopisem. Opium w formie brązowego spastyfikowanego batonika można odłamać i spalić w fajce albo wachać z podgrzanej tyteczki. Rzadziej spotykany u nas haszysz (hasz) przypomina plastelinę, jest modelowany w rozmaite formy i kolory. Jeszcze do niedawna bardzo popularnym i zabójczym narkotykiem był tzw. kompot czyli „polska heroina”, wstrzykiwany dożylnie środek produkowany ze słomy makowej. Jego stosowanie jest wyrazem kompletnego upodlenia człowieka przez uzależnienie. Dawka podstawowa wynosi 1 cm sześcienny, dawka śmiertelna, tzw. złoty kop (strzał) 3-5 cm.

Duże spustoszenie czynią w organizmie używki inhalowane, zwłaszcza klej, np. butapren. Wdycha się go, wkładając twarz do worka nylonowego, w którym znajduje się środek. Wystarczy powiedzieć, że jeden tego typu seans zabija 300 tys. - 350 tys. komórek mózgowych. Zdarza się wdychanie dezodorantów i gazu z zapalniczek (do utraty tchu).

Pośród leków osobną grupę zajmują sterydy anaboliczne (koks), sprzyjające szybkiemu przyrostowi masy mięśniowej. Stosują je najczęściej sportowcy lub osoby hołdujące kulturowi siły, chcące za wszelką cenę zaimponować sylwetką, czyli „pakerzy”. Ponieważ naturalny rozwój skóry nie nadąża za wzrostem mięśni, tworzą się na jej powierzchni trądzikowate rany, „pajęczki”, wypryski. Stosowanie sterydów może doprowadzić do szeregu chorób, zwłaszcza niewydolności układu krążenia i przedwczesnej śmierci. Rodziców wychowawców powinien zaniepokoić nie naturalnie szybki przyrost masy mięśniowej, znacznie wyprzedzający możliwości treningowe czy procesy dojrzewania.

Oprócz tradycyjnych leków nerwowych, takich jak valium, relanium, hydroxyzyna czy oxyzepan młodzi narkomani stosują powodujące pobudzenie a zawierające efedrynę leki przeciwnastmowe (astmin, proastmin). Jednak pamiętać należy, że już zalanie kofeiną (cola) etopiryny (tabletki z krzyżykiem) powoduje pobudzenie. Warto zwrócić na ten fakt uwagę, podobnie jak na mieszanie w drinkach innych łatwo dostępnych substancji pobudzających (napojów energetyzujących, wódki czy syropów typu tussispect).

Inną, bardzo silnie uzależniającą i niebezpieczną grupę, stanowią także narkotyki jak kokaina, amfetamina czy crack (wym. krak). Kokaina jest drogim, elitarnym specyfikiem. Częściej spotyka się amfetaminę, zwłaszcza w kręgach studenckich, młodej inteligencji i biznesu. Działka podstawowa amfetaminy (amfy) wynosi 0,1 g, dawka śmiertelna – 1 g. Crack to z kolei bardzo silnie uzależniająca, tania, nieoczyszczona kokaina. Na bazie tradycyjnych substancji narkotycznych powstają ich mieszanki lub tworzone są narkotyki sztuczne. Pierwszym z nich było osławione LSD (czyt. elesdi) czyli pozyskany ze sporyszu kwas lizergowy. Bardzo niebezpieczna amfetamina lodowa (metaamfetamina) służy do produkcji ekstazy.

Narkotyki syntetyczne są tym bardziej niebezpiecznie, że po zażyciu nie następuje ich stopniowe wymywanie z organizmu, jak każdej innej używki, ale po pewnym czasie powracają z ponową siłą uderzeniową („flashback”). Trudno przewidzieć, kiedy to nastąpi. Może np. podczas prowadzenia samochodu. Wyraźnie trzeba podkreślić, że ok. 20 % wszystkich wypadków drogowych powodują odurzeni narkotykanami kierowcy, w większości przed 21 rokiem życia! Dlatego rodzice powinni się bardzo poważnie zastanowić przekazując dziecku kluczyki do samochodu przy wyjeździe na przyjęcie, dyskotekę, koncert czy inną imprezę, podczas której mogą być używane narkotyki. Obecnie popularne tabletki ekstazy (np. ufo) przybierają rozmaite,

niezwykle zabawne tłoczenia, kształty i kolory. Od zwykłych tabletek fabrycznych różnią się przede wszystkim jednak tym, że mają nierówne, chropowate brzożenie i nie są pakowane w regularne opakowania plastikowe, jak prawdziwe lekarstwa. Zetknięcie się z taką pigułką w rzeczach młodego człowieka oznacza naprawdę ostatni dzwonek.

Ogólne zacofanie Podkarpacia powoduje, że na terenie powiatu brzozowskiego narkomania nie stanowi problemu tej miary, jak w innych częściach Polski. Nie oznacza to oczywiście, że sprawę należy bagatelizować. Po zaspokojeniu rynku w większych miastach handel narkotykami stopniowo zaczyna być odczuwalnym problemem i w mniejszych ośrodkach. Symptomatycznym potwierdzeniem tego zjawiska stanowią przypadki handlu sterydami anabolicznymi oraz próby wejścia ze sprzedażą amfetaminy i ekstazy na teren powiatu brzozowskiego. Przeważają tu jednak przypadki używania przede wszystkim marihuany. Wzrost populamości odnotowują grzybki halucynogennych, a spadek – mak. Narkotyków używa się głównie w wąskich grupach towarzyskich, liczących do 40 zainteresowanych. Źródła pochodzenia narkotyków to: Sanok, Krosno, Rzeszów i Górny Śląsk. Decydują o tym kontakty rodzinne i studia. Brzozowska policja posiada dobre rozeznanie w środowiskach szkolnych. W zeszłym roku zorganizowano blisko dwieście spotkań z młodzieżą szkolną, w trakcie których poruszano tę tematykę. Policjanci odbyli też ponad sto rozmów z rodzicami, zwłaszcza nieletnich zagrożonych narkomanią. Być może na względny, jak do tej pory, spokój w tej dziedzinie pozytywnie wpływa wprowadzenie programów profilaktycznych. Należy jednak zachować czujność, ponieważ w świetle wielu problemów społecznych, zwłaszcza bezrobocia, a także kryzysu wartości, sięgnięcie po dawkę czy tabletkę przychodzi coraz łatwiej.

***

Nadkom. Z. Kocój podczas prezentacji

Wartykule wykorzystano materiały przedstawione przez specjalistę ds. zwalczania przestępczości narkotykowej nadkomisarza Zbigniewa Kocój z Wydziału Kryminalnego Komendy Wjewódzkiej Policji w Rzeszowie oraz nadkomisarza Jana Wólakę z Komendy Powiatowej Policji w Brzozowie (problematyka lokalna). Spotkanie to odbyło się 5 czerwca br., z udziałem Starosty Brzozowskiego Zygmunta Błaża, radnych powiatowych oraz przedstawicieli placówek oświatowych, w ramach posiedzenia Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Rady Powiatu Brzozowskiego.

(dk)

Od 3 lipca br. lista Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Narodowego UNESCO powiększyła się o sześć zabytkowych świątyń z Małopolski i Podkarpacia. Znalazły się na niej dwa kościoły z powiatu

Kościóły w Bliznem i Haczowie na liście UNESCO

Najstarszy na świecie kościół o konstrukcji zrębowej

Kościół pw. Wszystkich Świętych – duma mieszkańców Brzozowa

brzozowskiego – z Haczowa i Bliznego, które już od dłuższego czasu ubiegały się o prestiżowe wyróżnienie.

Wpis na listę UNESCO najlepiej świadczy o randze i znaczeniu polskiej drewnianej architektury sakralnej. Kościoły w Bliznem i Haczowie dostrzegali świat, uplasowały się one wśród najbardziej elitarnych budowli świata, takich jak egipskie piramidy czy paryski Luwr.

XIV-wieczny drewniany kościół gotycki o konstrukcji zrębowej w Haczowie jest najstarszym tego typu zabytkiem na świecie. Wewnątrz znajduje się częściowo zachowana polichromia figuralna z 1494 r. (m.in. przedstawienia Młeki Pańskiej, wizerunki świętych i wątki związane ze św. Stanisławem), kamienna chrzcielnica (XVII w.) i monumentalny krucyfiks z XIX w. Wieża została dobudowana w 1624 r. Kościół otoczony jest podcieniami z XVII stulecia. Niegdyś znajdowała się w nim płaskorzeźba NMP z Jezusem, tzw. pieta haczowska. Wizerunek ten, ukoronowany przez papieża Jana Pawła II podczas wizyty w Krośnie w 1997 r. obecnie znajduje się w stojącym obok nowym kościele.

Wyjątkowej urody drewniany późnogotycki kościół pw. Wszystkich Świętych w Bliznem został wzniesiony w pobliżu XV wieku. Wewnętrzne ściany świątyni pokrywa przebogata polichromia wykonana na przestrzeni kilku stuleci (XVI-XVII w.), a przedstawiająca tzw. „liber pauperum” (księgę ubogich), czyli obrazkowy przekaz biblijny dla ludzi niepiśmiennych. W bocznym ołtarzu znajduje się figura Matki Bożej Łaski Pełnej z drewna lipowego nieznanego autorstwa (ok. 1500 r.), a w ołtarzu głównym XVII-wieczny obraz Zwiastowania NMP. Kościół jest malowniczo otoczony zespołem plebańskim. Drewniana wikarówka zbudowana przed 1699 r. mieści muzeum parafialne z cennymi przedmiotami, pochodzącymi z kościoła. W obejściu znajduje się także drewniana, kryta słomą stodoła z wozownią (poł. XIX w.).

Oprócz podkarpackich kościołów na liście znalazły się także cztery drewniane kościoły z Małopolski: z Dębna, Lipnicy Murowanej, Binarowej i Sekowej.

Opracowała: Magdalena Piławska

„Serce człowieka obmyśla drogę, lecz Pan utwierdza kroki”

Postacią nieodłącznie związaną z życiem brzozowskiej parafii od blisko 50 lat jest ksiądz Infułat Julian Pudło. 15 czerwca br. w brzozowskiej kolegiacie tłumnie przybyli mieszkańcy Brzozowa i okolic oraz liczni goście z ks. Infułatem na czele świętowali niecodzienny jubileusz 50-lecia kapłaństwa.

Ksiądz Julian Pudło do Brzozowa przybył 1 września 1954 r. i od początku podjął się tak odpowiedzialnego zadania, jakim była organizacja katechezy dla młodzieży z liceum pedagogicznego i ogólnokształcącego. Uczyli jednocześnie pomagał ówczesnemu proboszczowi, a po jego śmierci, w 1967 r. sam został proboszczem tutejszej parafii. Od tego momentu rozpoczęła się zmudna, pełna poświęceń, ale i widocznych efektów, praca na rzecz ratowania i odnowy barokowej świątyni. Koncepcji ratowania kościoła było wiele, również wiele problemów ze znalezieniem odpowiednich fachowców, a przede wszystkim ogromnych funduszy. Proboszcz Julian Pudło nie dawał za wygraną

i odważnie realizował zadanie po zadaniu. W pierwszej kolejności zdjęto stare

Dostojny Jubilat w otoczeniu gości

sklepienie, po 300 latach po raz pierwszy odmalowano świątynię następnie odrestaurowano ołtarze oraz skomponowano nowe, 40 głosowe organy. Praca nad ich skonstruowaniem trwała 25 lat. Kolejnym zadaniem była odnowa ołtarza głównego, który na całym Podkarpaciu jest jednym z największych.

Ogromnie dużo zabiegów kosztowała rekonstrukcja ołtarzy bocznych, także frontonu kościoła, wieżyczek i dachu. Wszystkie te poczynania, których głównym inicjatorem był ks. Julian spowodowały, że kościół wzbudza dziś zachwyt i podziw zarówno mieszkańców Brzozowa, jak i przybywających tu turystów.

Nic więc dziwnego, że 15 czerwca br. w uroczystość obchodów 50-lecia kapłaństwa ks. Infułata nie brakowało chętnych do uczczenia tego niecodziennego jubileuszu. Do brzozowskiej kolegiaty przybyli z życzeniami przedstawiciele wszystkich grup społecznych, począwszy od małych, kilkuletnich dzieci, uczniów szkoły podstawowej, gimnazjum, szkółki ponadgimnazjalnych, na seniorach i nestorach kończąc. Swoją wdzięczność i podziw dla ks. Infułata oraz gorące życzenia złożyli również samorządowcy i związkowcy. Nie brakowało serdecznych uścisków i prawdziwych wzruszeń. Do życzeń czcigodnego jubilata dołącza się redakcja Brzozowskiej Gazety Powiatowej.

Opracowała: Magdalena Piławska

*„Aw ogóle
to tak po prostu
usiłowałam być
człowiekiem”*

JUBILEUSZ ANNY KAJTOCHOWEJ

W sobotę, 19 lipca br. swoje siedemdziesiąte piąte urodziny i trzydziestolecie pracy twórczej uczciła w brzozowskim Muzeum Regionalnym Anna Kajtochowa, znana poetka i powieściopisarka, pochodząca z Brzozowa.

Swoją jubileusz artystka świętowała w gronie najbliższej rodziny i przyjaciół. Anna Kajtochowa z rozrzewieniem wspominała lata dzieciństwa spędzone w Brzozowie. Słowa wdzięczności i uznania skierowała zwłaszcza pod adresem Ewy Froń, swojej nauczycielki języka polskiego, która wywarła ogromny wpływ na kształt i rozwój jej drogi artystycznej. W chwili obecnej, mieszkająca w Krakowie pisarka, koncentruje się na pracy z młodzieżą. Ogromna wiedza, zdobyte doświadczenie, subtelność i wrażliwość artystyczna Anny Kajtochowej pomagają młodym ludziom odnaleźć się w świecie literatury i pokochać go.

Kajtochowa zadebiutowała w 1982 r. powieścią „Babcia”. Główne jej wątki kontynuowała w „Tamtym brzegu” (1993). Jednakże dziedziną, w której wypowiada się najczęściej i najwięcej jest poezja. Wydane do tej pory tomiki poezji to m.in.: „Sytuacje” (1983), „Krawędź” (1986), „Usiłowałam być człowiekiem” (1994), „Stygająca kąpiel” (1995), „Tabliczka dawno roztrząskanej prawdy. Wybór wierszy” (1998), „Nie jestem biegła w tajemnicach duchów” (2000), „Żyję snem” (2002).

Znawcy i krytycy literatury bardzo przychylnie wypowiadają się na temat twórczości artystki. Maria Mitrenga twierdzi, że to, co fascynuje

Anna Kajtochowa - z Brzozowa w świat literatury

w poezji Anny Kajtochowej, to szczerość wyrażanych myśli, niezmierna życzliwość i pełne wrażliwości, czasem humorystyczne spojrzenie na niejedyn ludzki dylemat. Według Antoniego Bojanowskiego starym znajomym Anny Kajtochowej jest świat – w swoich wierszach przyglądamy się odziej i dobrej strony. Przemierza go, a jej kolejny tomik jest jak mapa z zaznaczonymi drogami, po których wędrują myśli

Opracowała: Magdalena Piławska

Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze PNZ w Brzozowie

17 lipca br. w Sali Konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Brzozowie odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Zarządu Koła Polskiego Związku Niewidomych w Brzozowie.

Na zebranie zostali zaproszeni wszyscy członkowie Koła PZN, przedstawiciele władz samorządowych

oraz przedstawiciele Polskiego Związku Niewidomych Okręgu Podkarpackiego w Rzeszowie.

Obradom Walnego Zebrania przewodniczył E. Gilewski – opiekun Koła PZN w Brzozowie. Sprawozdanie z czteroletniej działalności ustępującego Zarządu odczytała Maria Gowda – Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzozowie. Obrady Zebrania przebiegały w miłej i koleżeńskej atmosferze.

Obecni na zebraniu członkowie Koła PZN w głosowaniu jawnym jednogłośnie udzielili absolutorium ustępującemu Zarządowi Koła i ponownie wybrali na następną 4-letnią kadencję Przewodniczącego – Tadeusza Kraczkowskiego oraz członków Zarządu: Marię Błąz,

Członkowie Polskiego Związku Niewidomych w Brzozowie

Teresę Gerc, Zofię Graboń, Wiesławę Noch. Zastępcami członków Zarządu zostali: Maria Dymińska i Józefa Zajczkowska. Spośród zebranych wybrano również delegatów na Zjazd PZN Okręgu Podkarpackiego w Rzeszowie w osobach: Tadeusz Kraczkowski, Wiesław Noch, Zofia Graboń i dwóch zastępców: Marię Dymińską i Józefę Zajczkowską.

Opracował: Członek Zarządu PZN w Brzozowie
Wiesław Noch

Obrady Brzozowskiego Koła PZN

1993 – 2003 10 LAT POLIKATU

6 lipca br. Firma „Polikat” Sp. z o.o. uroczystie świętowała jubileusz dekady istnienia, połączony z prezentacją wyrobów. 10 lat funkcjonowania i dynamicznego rozwoju, dodając do tego modernizację i sukcesywną rozbudowę bazy produkcyjnej, to długi czas, biorąc pod uwagę trudną i zagmatwaną sytuację gospodarczą w kraju.

Firma „Polikat” Sp. z o.o. powstała w roku 1993 uruchamiając produkcję łuszczyki do wyrobu sklejk w hali byłego magazynu Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Brzozowie. W początkowym okresie firma zatrudniała 25 osób. W roku 1995 firma zakupiła obiekty po zlikwidowanym POM-ie poszerzając swoją produkcję o wyroby bardziej przetworzone tj. elementy sklejkowe do mebli, łózka i stelaże łóżkowe, okleiny naturalne. Do tych obiektów dobudowane zostały dwie hale produkcyjno-magazynowe o łącznej powierzchni 2 800 m², a w firmie pracuje 112 pracowników. Roczne przychody ze sprzedaży kształtują się na poziomie 15 mln złotych.

W tej chwili w firmie proces technologiczny rozpoczyna się od przygotowania surowca (czyli poddania drewna procesowi naporzania w parze wodnej) poprzez skrawanie łuszczyki, wysuszenie jej w specjalnej suszarni, przygotowanie kleju ze składników zakupionych u innych producentów, aż do sklejania sklejk i obróbieniu jej do postaci gotowych listew. Dzięki przeprowadzaniu całego procesu produkcyjnego we własnym zakładzie produkcyjnym firma jest w bardzo małym stopniu zależna od kooperantów, co umożliwia planowanie produkcji ze znacznym wyprzedzeniem.

Goście 10-lecia firmy „Polikat”

Obecna produkcja, czyli łóżkowe listwy sprężynujące ze sklejk, to około 180 m³ listew miesięcznie. Produkcja firmy „Polikat” zaspokaja około 30 - 40 % zapotrzebowania na te wyroby w kraju, ale i tak sprzedaż krajowa to tylko około 5 - 10 % produkcji - pozostała produkcja przeznaczona jest na eksport. Zagranicznymi odbiorcami to przede wszystkim: Niemcy, Austria, Francja, Belgia, Włochy i Hiszpania (łącznie 85 % sprzedaży).

Pewną konkurencją dla brzozowskiego zakładu stanowią firmy ukraińskie, białoruskie i rumuńskie, które oferują ten sam produkt, jednak o gorszej jakości, spowodowanej użyciem w procesie produkcji drewna brzozowego, które jest znacznie tańsze, ale mniej wytrzymałe. Dodatkowym atutem producentów konkurencyjnych są znacznie mniejsze koszty ponoszone w związku z zatrudnianiem pracowników. Jednak producenci

zwracający większą uwagę na jakość swoich wyrobów niż cenę, nadal zainteresowani są wyrobami o dobrej jakości chociaż wyższej cenie. Dlatego Firma „Polikat” aby utrzymać swoją pozycję na rynku bardzo dużą uwagę zwraca właśnie na jakość swoich wyrobów.

Założyciel „Polikatu” Francisco Martí podczas przemówienia

Całe ostatnie dziesięciolecie to nieustanne inwestycje w nowe obiekty produkcyjne, maszyny i urządzenia, nowe produkty. Jak podkreśla Andrzej Pietryka – dyrektor firmy było to możliwe tylko i wyłącznie dzięki pomocy i dużemu zaangażowaniu przyjaciół z Hiszpanii, przede wszystkim Francisco Martí – udziałowca i założyciela „Polikatu” a także poświęceniu całej pozostałej załogi. To właśnie ci ludzie, w niedzielę 6 lipca, w uroczystości zorganizowanej na terenie zakładu w Brzozowie, zostali wyróżnieni w sposób szczególny.

10 - lecie firmy stało się także okazją do spotkania wszystkich pracowników, przedstawicieli firm współpracujących, władz regionu oraz przyjaciół firmy. Wśród przybyłych gości znaleźli się: Janusz Draguła – Wicestarosta Brzozowski, Zdzisław Wojdanowski – Burmistrz Gminy Brzozów, Marek Ingłot - Ksiądz profesor Uniwersytetu Papieskiego w Rzymie, który odprawił uroczystą mszę św. w języku polskim i hiszpańskim, także goście zagraniczni: Filomena Solanes Cortes, Francisco Martí Solanes – udziałowiec spółki, Ana Bigorra Vives firma EUROPOL TRADING, CORPORATION S.L. z Tarragony – Hiszpania, Magi Martí Solanes firma BUSISOL CENTRAL S.L. z Barcelony – Hiszpania, Jose Martí Solanes firma Dimaflex z Vallis – Hiszpania, Vincente Aleman firma Camasa z Valenci – Hiszpania, przedstawiciele odbiorców krajowych: Fabryka Mebli „BODZIO” Goszcz, Meblarska Spółdzielnia Pracy „DĄB” Gdynia, Okleina Radom, Optimum Kraków, liczna grupa współpracujących z firmą przedstawicieli Lasów Państwowych z Krystyną Kiełtyką na czele, osoby reprezentujące banki współpracujące: Maciej Janką z banku EPH PEK S.A. filia w Sanoku, Mieczysław Pająk z banku PEKAO S.A. oddział w Brzozowie, Mariusz Warchoł z Banku Śląskiego oddział w Krośnie, Jerzy Wdowiarz z banku BGŻ oddział w Krośnie, przedstawiciele firm i instytucji sąsiednich: Maria Dąbrowska - Kierownik Inspektoratu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Brzozowie, Roman Gadamski - Dyrektor Państwowe go Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Brzozowie, Andrzej Domin - Dyrektor ARTGOS w Brzozowie oraz Edward Mroziak - Dyrektor Domu Pomocy Społecznej „Spokojna Przystań” w Brzozowie. Wszyscy obecni mieli okazję wysłuchać występu zespołu Brass Standard Jazz Orchestra z Brzozowskiego Domu Kultury, a także obejrzeć pokazną ekspozycję produktów „Polikatu”. Dopisała pogoda, dobre humory, a zabawa taneczna trwała do późnych godzin wieczornych.

Opracowała: Magdalena Piławska

Jazz w Brzozowie – Brzozowskie Warsztaty Jazzowe c.d.

VI Warsztaty Jazzowe

Odbyły się 13 – 15.02.1995 r. Zorganizowali je: Brzozowski Dom Kultury, Urząd Miejski w Brzozowie, Związek Gmin Brzozowskich, Wydział Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Krośnie. Dyrektorem muzycznym był Jarek Śmietana, który prowadził również klasę gitary, klasę instrumentów dętych – Tomasz Szukalski, klasę gitary basowej i kontrabas – Andrzej Cudzych, klasę perkusji – Krzysztof Zawadzki. Sprawy organizacyjne zajmował się Wojtek Szuba.

W Koncercie Galowym, który odbył się 15.02.1995 r. udział wzięli zespoły warsztatowe oraz zespół Jarka Śmietany w składzie: Jarek Śmietana – g., Andrzej Cudzych – b., Krzysztof Zawadzki – dr., Tomasz Szukalski – ts.

VII Warsztaty Jazzowe

Odbyły się 26-28.02.1996 r. Kierownictwo muzyczne sprawował Jarek Śmietana, który prowadził też klasę gitary.

Pozostali wykładowcy: klasa instrumentów klawiszowych – Wojciech Groborz, klasa gitary basowej i kontrabas – Andrzej Cudzych, klasa perkusji – Adam Czerwiński oraz klasa instrumentów dętych – Piotr Baron. Sprawy organizacyjne warsztatów zajmował się Wojtek Szuba.

Koncert Galowy odbył się 28.02.1996 r. Wystąpili w nim: zespoły warsztatowe, prowadzony przez Tadeusza Podulkę big-band Brass Standard Jazz Orchestra, kwartet Jarka Śmietany w składzie: Jarek Śmietana – g., Piotr Baron – ts., Andrzej Cudzych – b., Adam Czerwiński – dr. i gościnnie W. Groborz – p., znakomity amerykański gitarzysta Frank Gambale, któremu towarzyszyli polscy muzycy – Zbigniew Jakubek – key, Marcin Pośpieszański – gb., Krzysztof Zawadzki – dr. Koncert prowadziła Elżbieta Lewicka z Radia Rzeszów.

Organizatorami warsztatów byli Brzozowski Dom Kultury, Urząd Miejski w Brzozowie, Związek Gmin Brzozowskich, Wojewódzki Dom Kultury w Krośnie.

VIII Warsztaty Jazzowe

Odbyły się w 1997 r., zorganizowane przez: Brzozowski Dom Kultury, Urząd Miejski w Brzozowie, Związek Gmin Brzozowskich. Tradycyjnie dyrektorem muzycznym był Jarek Śmietana, który poprowadził klasę gitary, klasę instrumentów dętych objął Jan „Ptaszyn” Wróblewski, klasę gitary basowej i kontrabas – Antoni Dębski, klasę perkusji – Adam Czerwiński.

Bezpośredni nadzór nad organizacją sprawował Wojtek Szuba. W kończącym warsztaty Koncercie Galowym udział wzięli zespoły warsztatowe, Brass Standard Jazz Orchestra, „Little Egoist” z Krakowa, zespół Jarka Śmietany z Janem „Ptaszynem” Wróblewskim. Koncert prowadziła Elżbieta Lewicka z Radia Rzeszów.

IX Warsztaty Jazzowe

Doszło do nich w dniach 16-19.02.1998 r. W roli organizatorów wystąpili: Brzozowski Dom Kultury, Urząd Miejski w Brzozowie, Związek Gmin Brzozowskich. Podobnie jak w poprzednich latach dyrektorem muzycznym był Jarek Śmietana i poprowadził również klasę gitary. Klasę instrumentów dętych poprowadził Jan

„Ptaszyn” Wróblewski, klasę gitary basowej i kontrabas – Antoni Dębski, klasę perkusji – Adam Czerwiński.

W kończącym warsztaty Koncercie Galowym, który odbył się 19.02.1998 r. wystąpili: zespoły warsztatowe, Brass Standard Jazz Orchestra, trio Sebastiana Bemutowicza, trio Wojciecha Groborza, trio Wojciecha Karolaka w składzie: W. Karolak, Zbigniew Lewandowski, Piotr Baron, zespół Jarka Śmietany.

Frank Gambale gitarzysta zespołu Chicka. Corea

X Jubileuszowe Warsztaty Jazzowe 28.06 – 01.07.1999 r.

Organizatorami tej edycji warsztatów byli: Brzozowski Dom Kultury, Starostwo Powiatowe w Brzozowie, Urząd Miejski w Brzozowie, Związek Gmin Brzozowskich. Również i tym razem dyrektorem muzycznym został Jarek Śmietana, który prowadził zajęcia w klasie gitary. W innych grupach opiekę artystyczną sprawowali: klasa instrumentów klawiszowych – Wojciech Groborz, klasa instrumentów dętych – Tomasz Szukalski, klasa gitary basowej i kontrabas – Antoni Dębski, klasa perkusji – Adam Czerwiński. Wojtek Szuba zajmował się sprawami organizacyjnymi warsztatów.

Zwieńczeniem edycji jubileuszowej były dwa koncerty:

I koncert to **X-lecie warsztatów i XX-lecie pracy artystycznej Wojciecha Groborza** – 28.06.1999 r. Wystąpili w nim: Brass Standard Jazz Orchestra pod opieką Wojciecha Groborza, trio Wojciecha Groborza (W. Groborz – p., Tomasz Kupiec – b., Wiesław Jamioł – dr.), Inside Drumming z Krakowa (Jan Filch – perc., Marek Olma – perc., Wiesław Jamioł – dr., Wojciech Bobrowski – gb., Leszek Szczerba – ts.), Jazz Band Ball.

II koncert – **X-lecie warsztatów i XXV-lecie pracy artysty Jarka Śmietany** odbył się 01.07.1999 r. W gronie wykonawców znalazły się zespoły warsztatowe, Brass Standard Jazz Orchestra, Zespół Jarka Śmietany (J. Śmietana – g., T. Szukalski – ts., Antoni Dębski – b., Adam Czerwiński – dm.), Walk Away (K. Zawadzki – dr., J. Skowron – key, Adam Wendt – ts., T. Grabowy – gb.).

Słownik skrótów:

tp. - trąbka, tb. - puzon, as. - saksofon altowy, fs. - saksofon tenorowy, p. - fortepian, g. - gitara, gb. - gitara basowa, dr. - bębny, key - keyboard, voc. - wokal.

Opracował: Wojciech Szuba

UNIA EUROPEJSKA

PAŃSTWA UNII EUROPEJSKIEJ

W kolejnych numerach BGP prezentujemy podstawowe informacje o państwach członkowskich Unii Europejskiej. Dane te pozwolą na poznanie specyfiki danego kraju (warunki naturalnych, gospodarki i demografii). Jest to bardzo ważne w dobie, gdy nasz kraj aspiruje do wejścia do Unii Europejskiej.

HISZPANIA

Powierzchnia: 505 tys. km²

Łudność: 40 mln

Gęstość zaludnienia: 79 os./km²

Stolica i największe miasto: Madryt

Język urzędowy: hiszpański

Ustrój: monarchia konstytucyjna

Graniczy z: Portugalią, Francją, Andorą, Gibralterem i Marokiem

Święto narodowe: 12 października (odkrycie Ameryki 1492 r)

WARUNKI NATURALNE

Znaczna część Hiszpanii stanowi Meseta Iberyjska, płaskowyz sięgająca wysokości 700 m. Galicja na północnym wschodzie to zarówno wzgórza, jak i doliny, z których część została zalana przez morze. Nieopodal wschodniego wybrzeża leżą wyspy Baleary.

GOSPODARKA

Hiszpania posiada skromne złoża wielu minerałów. W górach Kantabryjskich na północy znajdują się złoża węgla i wysokiej jakości rudy żelaza dzięki którym w miastach leżących na wybrzeżu rozwinął się przemysł ciężki. W Górach Sierra Morena i Sierra Nevada eksploatuje się rudy miedzi, ołowiu, cynku i manganu. Dzięki bogatym złożom rąpi w okolicach Almaden Hiszpania zajmuje drugie miejsce na świecie w jej wydobyciu.

TURYSTYKA

Poprzednio niedawno zahamowania w rozwoju turystyki, w ostatnim czasie odwiedza Hiszpanię ponad 51 mln turystów rocznie. Przyciąga ich tu słońce, piękne krajobrazy oraz zabytkowe miasta. Największy ruch turystyczny koncentruje się wzdłuż wybrzeża Morza Śródziemnego i na Majorce.

ROLNICTWO

Na nizinnej Mesecie uprawia się pszenicę i jęczmień. Kukurydza rośnie dobrze na wilgotniejszych terenach północnego zachodu, a na terenach, na których możliwe jest nawadnianie, uprawia się ryż. Owoce cytrusowe, figi i migdały to domena terenów śródziemnomorskich. Gaje oliwne rosną na suchych obszarach na południu. Hiszpania jest drugim na świecie producentem oliwy z oliwek, a trzecim w Europie producentem wina.

MIASTA

Madryt jest centrum politycznym i administracyjnym, a także przemysłowym. Barcelona to największe miasto przemysłowe. Walencja jest ośrodkiem przemysłowym, wypoczynkowym i uniwersyteckim oraz rynkiem dla lokalnej produkcji rolniczej. Sewilla to usytuowany nad rzeką Gwadalquivir port.

Uwaga Rolnicy!

PYTANIE

Czy rolnik chcący powiększyć swoje gospodarstwo może ubiegać się, i jeśli tak, to gdzie, o dofinansowanie na zakup ziemi?

ODPOWIEDŹ

Rolnik może ubiegać się o kredyt preferencyjny z dopłatami do oprocentowania stosowanymi przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Kredyt w wysokości do 80 proc. wartości przedsięwzięcia (zakupu ziemi - na podstawie wstępnej umowy kupna sprzedaży) może rolnik uzyskać w większości banków w Polsce, ich central i oddziałów (szczegółowy wykaz banków, które podpisały umowę z ARiMR w zakresie stosowania dopłat do oprocentowania, można znaleźć na stronie internetowej Agencji to jest www.arimr.gov.pl. Przed złożeniem planu przedsięwzięcia w banku, musi on uzyskać pozytywną opinię Ośrodka Doradztwa Rolniczego właściwego terytorialnie do miejsca realizacji inwestycji (w niektórych byłych województwach funkcję tę pełnią Regionalia, Centra Doradztwa, Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich) w zakresie „Zasad udzielania kredytów inwestycyjnych z dopłatą ARiMR do oprocentowania” oraz „Wykazu działalności ...”. Pierwszym krokiem rolnika powinno być skontaktowanie się z doradcą rolnym, który działa na terenie jego gminy i ustalenie harmonogramu współpracy z nim, następnie udanie się na rozmowę do banku w celu zasięgnięcia informacji o warunkach kredytowania.

Cytowane źródła:

„Zasady udzielania kredytów inwestycyjnych z dopłatą Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oprocentowania” oraz „Wykaz działalności w zakresie rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego, usług dla rolnictwa oraz działów specjalnych produkcji rolnej wspomaganych przez ARiMR w postaci dopłat do oprocentowania kredytów inwestycyjnych” wprowadzone zostały Zarządzeniem Nr 12/2002 Prezesa ARiMR z dnia 17 kwietnia 2002 r., z późniejszymi zmianami.
www.arimr.gov.pl, www.minrol.gov.pl.

Opracowane na podst.:

Wybór publikacji, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Departament Komunikacji Społecznej i Informacji Europejskiej, Warszawa 2003, www.ukie.gov.pl

Opracował: Piotr Tass

EUROREGION KARPACKI

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej stawia przed Polską pewne szanse, ale także większe wymagania. Takie możliwości na szczeblu lokalnym rysują się w ramach Euroregionu Karpackiego, w skład którego wchodzi powiat brzozowski jako część województwa podkarpackiego.

Poprzez Euroregion mamy już obecnie możliwości skorzystania z wielu funduszy unijnych. Należy podkreślić, że jednym z sygnatariuszy podpisujących akt powołania Euroregionu Karpackiego był Zygmunt Błaż – ówczesny Wojewoda Krośnieński, obecny Starosta Brzozowski.

Położenie tranzytowe powiatu brzozowskiego na pół-wsch kraju sprzyja rozwojowi kontaktów. Czy potrafimy tę szansę wykorzystać?

W kontekście wejścia Polski do Unii Europejskiej znaczącego charakteru nabiera współpraca transgraniczna i międzyregionalna. Poprzez skupienie potencjału kilku regionów stwarza całkowicie nową szansę i stawia zarazem nowe wyzwanie przed zamieszkującymi je społecznościami.

HISTORIA EUROREGIONU

Geneza projektów na stworzenie instytucjonalnych ram dla ułatwiania współpracy transgranicznej na obszarze Karpat sięga początku lat dziewięćdziesiątych.

Jednym ze skutków przemian społeczno-politycznych zapoczątkowanych w 1989 r. była znaczna aktywizacja społeczności lokalnych we wszystkich krajach na obszarze Karpat. Równocześnie intensywnie zaczęły się rozwijać kontakty pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi sąsiadujących krajów.

W efekcie w latach 1990-91 zarysowały się dwie najważniejsze inicjatywy budowy instytucjonalnej współpracy transgranicznej. Z jednej strony było to współdziałanie ówczesnego województwa krośnieńskiego ze strony polskiej z powiatami (okresami) wschodniej Słowacji. Drugą inicjatywą były wspólne działania północno-wschodnich regionów Węgier i ich sąsiadów, w pierwszym rzędzie ukraińskiego Zakarpacia.

W początkach roku 1992 pojawił się pomysł nadania tym inicjatywom znanej w Europie Zachodniej formy euroregionu, jako stałego instrumentu organizowania i koordynowania wszechstronnej współpracy przygranicznej.

Po kilkumiesięcznych przygotowaniach 14 lutego 1993 roku w Debreczynie przedstawiciele władz przygranicznych regionów Polski, Węgier, Ukrainy i Słowacji podpisali Porozumienie o utworzeniu Związku Międzyregionalnego „Euroregion Karpacki”.

Umocniono utworzenia Euroregionu Karpackiego uświetnili swoją obecnością Ministrowie Spraw Zagranicznych Polski, Węgier i Ukrainy, a także ówczesny Sekretarz Generalny Rady Europy Catherine Lalumiere. Obecni w Debreczynie ministrowie podpisali specjalną deklarację, wyrażającą poparcie swych rządów dla woli społeczności lokalnych obszaru Karpat i dorzecza Cisy rozwijania wszechstronnej partnerskiej współpracy w ramach Euroregionu Karpackiego. Ministrowie podkreślili również, że inicjatywa władz regionalnych jest w pełni zgodna z interesami ich państw oraz stanowi ważne uzupełnienie polityki zagranicznej prowadzonej na szczeblu rządowym. Na podkreślenie zasługuje fakt, że Euroregion Karpacki był pierwszym w Europie euroregionem, w którego skład weszły wyłącznie regiony krajów dawnego bloku wschodniego, bez udziału regionów żadnego z państw członkowskich Unii Europejskiej.

TERYTORIUM EUROREGIONU KARPACKIEGO

W chwili powstania Euroregionu Karpackiego w jego skład weszły następujące regiony:

- z Polski - województwa krośnieńskie i przemyskie,

- z Węgier - okręgi Borsod-Abaúj-Zemplén (Miskolc), Szabolcs-Szatmár-Bereg (Nyíregyháza), Hajdú-Bihar (Debreczyn) i Heves (Eger);

- ze Słowacji - okręgi Bardejov, Humenné, Michalovce, Svidník, Trebišov i Vránov;

- z Ukrainy - obwód zakarpacki (Użhorod).

W okresie późniejszym do Euroregionu przyjęto również województwa rzeszowskie i tarnowskie, okręg Jász-Nagykun-Szolnok (Węgry) oraz obwody lwowski, iwanofrankowski i czernowiecki (Ukraina). W wyniku podziału administracyjnego Słowacji w obrębie słowackiej części Euroregionu znajdują się obecnie dwa kraje - Preszowski i Koszycki.

W kwietniu 1997 r. pięć rumuńskich okręgów (Satu Mare, Maramureş, Bihor, Sălaj i Botoşani) zostało członkami Euroregionu Karpackiego. W 1999 roku przystąpił okręg Suceava, natomiast w listopadzie 2000 roku EK zostało powiększone o kolejny okręg - Harghita.

W związku z reformą administracyjną przeprowadzoną w Polsce na początku roku 1999, niektóre musiały ulec granice polskiej części Euroregionu Karpackiego. W tej chwili stronę polską EK tworzy województwo podkarpackie. Aktualnie Euroregion Karpacki obejmuje obszar około 161 000 km² a zamieszkuje go przez około 16 mln ludności.

CELE I METODY DZIAŁANIA

Euroregion Karpacki nie stanowi nowego, ponadnarodowego lub ponadpaństwowego podmiotu, lecz jest strukturą, mającą na celu ułatwienie współpracy pomiędzy swoimi członkami.

Statutowym celem Euroregionu Karpackiego jest organizowanie i koordynowanie wspólnych działań promujących współpracę gospodarczą, naukową, ekologiczną, kulturalną, sportową, edukacyjną, wspieranie powstawania konkretnych projektów współpracy transgranicznej oraz ułatwianie współpracy z organizacjami i instytucjami międzynarodowymi. Działalność Euroregionu Karpackiego jest w pełni zgodna z zasadami Europejskiej Konwencji Ramowej o Współpracy Transgranicznej pomiędzy Wspólnotami i Władzami Terytorialnymi (Konwencja 106 Rady Europy).

MISJA EUROREGIONU KARPACKIEGO

* działania na rzecz wszechstronnego rozwoju regionów członkowskich i poprawy warunków życia ich mieszkańców poprzez współpracę transgraniczną oraz promocję całego obszaru Euroregionu Karpackiego;

* przyczynianie się do budowy zaufania i dobrosąsiedzkich stosunków pomiędzy społecznościami różnych narodowości, pochodzenia etnicznego i religii, zamieszkujących obszar Euroregionu Karpackiego.

EUROREGION KARPACKI REALIZUJE SWOJĄ MISJĘ

POPRAZ:

1. Udzielanie pomocy w nawiązywaniu kontaktów pomiędzy podmiotami z różnych części Euroregionu Karpackiego, upowszechnianie informacji o regionach partnerskich i pomoc w realizacji podejmowanych przez te organizacje projektów współpracy, a także popularyzowanie idei współpracy transgranicznej i upowszechnianie dobrych wzorów i doświadczeń w tej dziedzinie.

2. Realizację własnych projektów współpracy transgranicznej, ze szczególnym uwzględnieniem projektów o charakterze promującym cały Euroregion Karpacki.

3. Przygotowywanie i inspirowanie przygotowywania dokumentów i opracowań o charakterze strategicznym, dotyczącym koncepcji rozwoju tej części Europy.

4. Lobbying wobec rządów państw Euroregionu Karpackiego oraz Unii Europejskiej na rzecz regionów członkowskich Euroregionu Karpackiego.

5. Pomoc regionom członkowskim w nawiązywaniu partnerskich kontaktów i współpracy z innymi regionami i organizacjami międzynarodowymi.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA EUROREGIONU KARPACKIEGO

Zgodnie ze Statutem EK, jego najwyższym organem jest Rada, w skład której wchodzi po trzech przedstawicieli każdej ze stron narodowych. Rada podejmuje wszelkie decyzje o charakterze strategicznym i dotyczące spraw najważniejszych dla całego Euroregionu. Wszystkie decyzje podejmowane są na zasadzie jednomyślności.

Dyrektor Wykonawczy jest głównym organem odpowiedzialnym za bieżące funkcjonowanie struktury Euroregionu. Jest on powoływany przez Radę spośród kandydatów wyłonionych w drodze konkursu. Do czerwca 1995 funkcję obecnego Dyrektora Wykonawczego spełniał Sekretarz Generalny, który wykonywał swoje obowiązki społecznie.

Dyrektor Wykonawczy realizuje swoje zadania przy pomocy Sekretariatu i przedstawicielstw krajowych. Do tej pory siedzibami Sekretariatu były: Sarnek (1993), Debreczyn (1994-95), Użhorod (1995-99) i Krosno (1997-99). Od lipca 1999 roku siedzibą Sekretariatu jest Nyiregyhaza (Węgry) do chwili obecnej. W dniu 10.05.2002 przewodniczącym Rady EK został Panfil Bercean z Rumunii, zastąpił Bogdana Rzońcę, Marszałka Woj. Podkarpackiego.

Aktualnie działające komisje robocze Euroregionu Karpackiego:

- * Komisja ds. Turystyki (koordynator strona polska)
- * Komisja ds. współpracy gospodarczej (koordynator: strona węgierska),
- * Komisja ds. infrastruktury społecznej (koordynator: strona ukraińska),
- * Komisja ds. wymiany handlowej (koordynator: strona rumuńska)
- * Komisja ds. przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych (koordynator: strona słowacka)
- * Komisje te zajmują się realizacją współpracy w swoich dziedzinach. Istnieje również komisja rewizyjna

Oprócz własnych projektów komisje i pozostałe struktury Euroregionu Karpackiego starają się udzielać pomocy innym instytucjom i podmiotom, które podejmują współpracę transgraniczną w różnych dziedzinach.

DOTYCHCZASOWE DOŚWIADCZENIA

Euroregion Karpacki istnieje i działa już ponad dziesięć lat, naturalne jest więc pytanie o efekty współpracy euroregionalnej i o to, czy efekty te spełniają początkowe oczekiwania.

W sferze politycznej, a więc w zakresie zbliżenia pomiędzy regionami i budowy wzajemnego zaufania osiągnięto bardzo obiecujące rezultaty. W sferze praktycznych działań o charakterze transgranicznym również odnotowano wiele ciekawych inicjatyw i przedsięwzięć.

Trzeba tu wskazać w pierwszej kolejności na wiele imprez o wymiarze euroregionalnym, które w ciągu ubiegłych lat zaczęły się odbywać na obszarze EK; należały do nich m.in.:

- targi, wystawy i inne wydarzenia o charakterze gospodarczym (m.in. Krosno, Jasło, Rzeszów, Nyiregyhaza, Lwów)
  - targi i wystawy turystyczne (m.in. Krosno, Koszyce, Debreczyn, Użhorod, Lwów)
  - liczne imprezy kulturalne (wystawy, plenery, koncerty)
  - projekty dotyczące wymiany młodzieży i współpraca w dziedzinie sportu
  - spotkania przedstawicieli świata edukacji i kultury (seminaria pedagogiczne, współpraca bibliotek, powstanie Stowarzyszenia Uniwersytetów Regionu Karpat)
  - nawiązywanie bezpośrednich kontaktów i partnerskiej współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi z różnych części EK.
- Wiele z tych imprez i projektów miało wymiar „ogólnoeuroregionalny”, inne miały charakter dwustronny lub trójstronny.

W latach 1998-99 Euroregion Karpacki, a konkretnie Sekretariat EK w Krosnie, był zaangażowany w obsługę dwóch programów finansowanych z Funduszu PHARE. Sekretariat EK administrował w szczególności programem CREDO na granicę polsko-ukraińską (1998), a także Funduszem Małych Projektów Euroregionalnych PHARE (1999). W pierwszym przypadku dofinansowanie uzyskały trzy projekty (w tym jeden projekt z obszaru EK) o łącznej wartości 380 000 euro. W drugim przypadku, dzięki wsparciu PHARE w roku 1999 udało się zrealizować 21 drobnych projektów o łącznej wartości 114 000 euro.

Dostępne fundusze były więc bardzo małe i nieadekwatne do potrzeb. Oczywiście, przyczyną tego, że Euroregion Karpacki nie mógł spełnić często zbyt wygórowanych oczekiwań i nadziei jest więcej, należą do nich zwłaszcza:

- * sytuacja ekonomiczna (regiony słabe pod względem ekonomicznym, duże braki w infrastrukturze)
- * duży obszar Euroregionu i jego czterestronny, a później pięciostronny charakter
- * zbyt często mylne i nierealistyczne oczekiwania wobec Euroregionu i zbyt mała aktywność potencjalnie zainteresowanych podmiotów

Euroregion Karpacki dąży do stałej poprawy efektywności swojej pracy poprzez upowszechnianie właściwego rozumienia roli i mechanizmów działania Euroregionu oraz aktywne zabieganie o pozyskiwanie środków finansowych dla wsparcia współpracy transgranicznej.

EUROREGION KARPA CKI NA PROGU XXI WIEKU

Euroregion Karpacki dysponuje niewątpliwie ogromnym potencjałem, który z różnych przyczyn nie był dotychczas w pełni wykorzystywany.

Jedną z głównych przyczyn był oczywiście niedostatek środków finansowych, który sprawił, że ambitne plany, zwłaszcza dotyczące rozwoju infrastruktury, pozostały w dużej mierze niezrealizowane. Głębokie opóźnienia w sferze infrastruktury w połączeniu z małą zasobnością samych regionów przygranicznych sprawiły, że w braku realnego finansowego wsparcia ze strony Unii Europejskiej oraz rządów państw członkowskich osiągnięcie istotnego postępu w tej sferze było niemożliwe.

Dlatego też duże nadzieje wiąże się w Euroregionie Karpackim z procesem integracji europejskiej a zwłaszcza rozszerzenia Unii Europejskiej na kraje Europy Środkowo-Wschodniej.

Euroregion Karpacki z uwagi na swój zasięg i doświadczenie może odegrać ważną rolę pomostu pomiędzy krajami, które jak Polska, Słowacja i Węgry staną się członkami UE w pierwszej kolejności a pozostałymi państwami regionu.

Z punktu widzenia efektywności samego Euroregionu Karpackiego ważne natomiast jest także precyzyjne określenie priorytetów rozwoju i dziedzin, w których współpraca transgraniczna może wnieść największą „wartość dodaną”, a następnie konsekwentne i oparte na realnych podstawach dążenie do realizacji tych zamierzeń. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, iż szczególnie nacisk należy położyć na:

- infrastrukturę
- rozwój turystyki
- pobudzenie wymiany gospodarczej
- wszechstronną wymianę międzyludzką (kultura, młodzież, sport)
- ochronę środowiska
- współpracę naukową.

Przy spełnieniu obu warunków - a więc większego wsparcia z zewnątrz i większej koncentracji działań - można założyć, że Euroregion Karpacki będzie mógł służyć regionom członkowskim jako coraz istotniejszy instrument stymulujący ich rozwój, przyczyniając się jednocześnie do umacniania zaufania i dobrosąsiedzkich stosunków pomiędzy regionami obszaru Karpat.

Opracował: Jerzy Łach

24 lutego br. w budynku sołeckim wsi Rudawiec odbyło się spotkanie kobiet - mieszkanki tej miejscowości, na którym postanowiono reaktywować dawną działalność Koła Gospodyń Wiejskich. Inicjatorką tego spotkania była Danuta Czaja, która przedstawiła referat dotyczący upadku przężnie działającego w latach wcześniejszych Koła Gospodyń Wiejskich w Rudawcu miejscowości. Pierwsze spotkanie i wspomnienia (łzy, wzruszenie) z mobilizowały nas do dalszej współpracy.

Koło Gospodyń Wiejskich w Rudawcu

Spotkanie Koła Gospodyń Wiejskich w Rudawcu

W nowopowstałym Kole wybrano zarząd w składzie: przewodnicząca – Danuta Czaja, zastępca przewodniczącego – Irena Dytko, sekretarz – Mieczysława Augustyn, skarbnik – Urszula Pruszyńska-Czaja. Koło obecnie liczy 13 osób.

Celem działania są założenia statutowe m.in.:

- uczestnictwo w kształtowaniu i realizacji polityki rolnej i społecznej narzeczę postępu gospodarczego, społecznego oraz kulturalnego i oświatowego wsi,
- inicjowanie i podejmowanie różnorodnych działań na rzecz poprawy warunków życia i kobiet wiejskich,
- podejmowanie działań służących podnoszeniu kultury życia wsi.

Dotąd odbyło się 16 spotkań, podczas których dyskutujemy na różne tematy, przygotowujemy programy artystyczne na różne okoliczności związane z życiem wsi.

Obchody Dnia Kobiety w Rudawcu

Naszym debiutem było zorganizowanie Dnia Kobiet z udziałem gości z Urzędu Gminy Nozdrzec: Zastępcy Wójta – Romualda Dudy, Przewodniczącego Rady Gminy – Romana Wojtarowicza, oraz Prezesa firmy FRAN-BUD – Franciszka Oleszko. W spotkaniu uczestniczyli również strażacy OSP Rudawiec, członkowie Rady Sołeckiej oraz sołtys wsi Rudawiec. Spotkanie odbyło się w miłej atmosferze, pamiątką tego wydarzenia są

zdjęcia i wpisy do „Złotej Księgi”, która jest chlubą naszego Koła.

Organizowane spotkania nie są czasem straconym, ponieważ ciągle coś przygotowujemy, układamy teksty piosenek i wiersze, mając na uwadze następne uroczystości. Zaproszone na „Dzień Matki” kobiety nie kryły swoich łez i wzruszenia oraz nie szczędziły miłych słów skierowanych pod naszemu adresem. Jest to największa nagroda za włożony trud i pracę w przygotowaniu takich uroczystości. Miłymi gośćmi tego spotkania byli: Wiceprzewodniczący Rady Powiatu Brzozowskiego – Marek Owsiany, Wójt Gminy Nozdrzec – Antoni Gromala, Zastępca Wójta – Romuald Duda, Sekretarz Gminy – Maria Potoczna oraz przedstawiciele społeczności rudawskiej. Gratulacje, słowa uznania złożone przez wójta Gromalę oraz pozostałych gości na ręce naszej przewodniczącej są dopięciem do dalszej pracy społecznej.

15 czerwca br. odbyły się uroczystości związane z Dniem Ojca. Zarówno występy artystyczne, jak i grillowana kiełbasa z piwem spełniły nasze oczekiwania. W chwili obecnej jesteśmy na etapie przygotowań uroczystych dożynek w naszej wsi – Rudawcu.

Spotkania odbywają się w budynku sołeckim (tzw. stara szkoła). Sytuacja finansowa naszego Koła jest bardzo trudna, utrzymujemy się z własnych składek oraz sponsoringu ludzi o dobrych sercach. Jednym z nich jest wspomniany przez Franciszka Oleszko, który odremontował i odmalował pomieszczenia (2 sale), obecnie lśniące czystością i będące wizytówką tego budynku.

Po obchodach Dnia Ojca myśli nasze biegają do przygotowań związanych z zakończeniem żniw (dożynek).

Na przestrzeni lat można zaobserwować zmiany, jakie zachodzą pod każdym względem na wsi. Większość z nas dzieciństwo kojarzy się z sierpem, wąskimi zagonami na polu. Schyłone plecy, kosy zboża równo wiązane w powrośło. A gdy dzień chylił się ku wieczorowi, snopki układało się w kopki. W czasie późniejszym na polach pojawiły się kosiarki. Było to już ogromne udogodnienie w pracy. Maszyny rolnicze były drogie. Na wsi brakowało pieniędzy. Gospodarze łączyli swoje portfele i na spółkę kupowali kosiarki, kopaczki itp. W miarę upływu czasu zaczęły się pojawiać na polach snopowiązalki – to dopiero był postęp! Nie dość, że kosy zboże to jeszcze wiązały. Coraz mniej ludzie pracowali sierpem.

Działalność Kółek Rolniczych również w dużej mierze przyczyniła się do wzrostu produkcji rolniczej na wsi, obciążając w ten sposób rolnika.

Zmiany polityczno-ustrojowe jakie przeszły w latach 80-tych przez nasz kraj wpłynęły w dużej mierze na osłabienie lub zupełny upadek KGW i Kółek Rolniczych. Trzeba dziesiątek lat, aby ludzie zrozumieli co utracili, za czym tęsknią i co wspominają.

Obecnie obserwuję pracę kombajnów, ale zauważam również przykre zjawisko - ogromne polacie pól leżące odłogami, zarastające chwastami, ostami. Plony coraz mniejsze. Ale we współczesnym, cywilizowanym świecie ważne jest niestety coś innego... Skażenia grożą nam wszędzie tam, gdzie do głosu dochodzi chemia. Ośrodki przemysłowe zatrują powietrze, wodę i glebę. Gospodarka rolna staje się nieopłacalna. Młodzi ludzie zdobywają wykształcenie, zostawiając swoje wiejskie, rodzinne domy. Opuszczają starych rodziców, którzy nie dają rady pracować.

Kraj nasz ogarnia fala bezrobocia. Stało się ono już zjawiskiem społecznym bardzo niekorzystnym, ponieważ praca jest dla człowieka nie tylko źródłem utrzymania, ale spełnieniem ambicji zawodowych. Tracąc pracę ludzie pozbywają się poczucia bezpieczeństwa, często tracą wiarę we własne możliwości. Odczytują winę wobec bliskich za obniżenie poziomu życia.

W pogoni za dobrodziejstwem człowiek wybiera własne drogi, cele.

Próbuje stworzyć własny świat. I gdy ten świat wali się w gruzy, i gdy padają wraz z nim systemy społeczne polityczne i ekonomiczne, człowiek staje się zgorzkniały, uginający się pod ciężarem własnych myśli.

Iskierka nadziei na lepsze jutro wiąże się z wstąpieniem do Unii Europejskiej. To nowy okres w naszych dziejach. Łączymy się z państwami bogatymi i rozwiniętymi, o innej strukturze gospodarczej. Trudno powiedzieć czy będzie lepiej czy gorzej? Na pewno nowocześniejszej. Czy potwierdzą się słowa propagowane przez środki masowego przekazu? Aby nam żyło się lepiej i dostatniej. Tego życzyć wszystkim, którzy czytają ten artykuł.

Wracając do naszej pracy społecznej na wsi, uroczystości dożynkowe rozpoczniemy staropolskim zwyczajem – mszą świętą, którą odprawi ks. proboszcz parafii w Izdebkach – Józef Kasperkiewicz. Uroczystość ma umilić też chór dziecięcy „Wschodzące

Promyki” prowadzony przez organistkę – Małgorzatę Mazur.

Chciałabym zbżyć w imieniu kobiet Koła Gospodyń Wiejskich w Rudawcu wyrazy podziękowania naszej przewodniczącej – Danucie Czaja za jej trud, upór i zaangażowanie w pracę społeczną. Dziękujemy za jej artystyczną duszę, która każde święto potrafi zamienić w coś wyjątkowego i niepowtarzalnego.

... *Ciemna noc soczyste rosy zostawiła,
Aby dla poranka ucztą się spełniła.
Srebrzysty welonik z nocnej mgły – nakryciem,
Jest co dzień podobny, tak jak ludzkie życie...*

Tym fragmentem wiersza pt. „Po zmierzchu” autorstwa naszej koleżanki kończę opis dotychczasowej działalności Koła Gospodyń Wiejskich w Rudawcu. Jednocześnie zapraszam do wzięcia udziału w naszych dożynkach. Odbędą się one 24 sierpnia br. Rozpocznie je msza św. o godz. 14.00.

*Mieczysława Augustyn
Sekretarz Koła Gospodyń Wiejskich w Rudawcu*

Powiatowe porozumienie na rzecz wzrostu zatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości

Od 9 czerwca br. na terenie powiatu brzozowskiego realizowany był cykl szkoleń w ramach projektu „Wspieranie rozwoju lokalnych porozumień na rzecz zatrudnienia”. Organizatorem szkoleń skierowanych do przedstawicieli samorządów, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych była Firma IMC Polska Sp. z o.o.

W ramach projektu zostały realizowane cztery bloki tematyczne:

9-10 czerwca - „Proces rozwoju lokalnego”

16-17 czerwca - „Tworzenie lokalnego partnerstwa na rzecz zatrudnienia”

2-3 lipca - „Finansowanie, opracowanie zarządzanie projektami”.

Podsumowanie całości projektu miało miejsce 3 lipca br. w Nozdrzcu. W spotkaniu

udział wzięli przedstawiciele władz powiatowych: Wicestarosta Brzozowski - Janusz Draguła i Sekretarz Powiatu - Ewa Tabisz oraz gminnych: Burmistrz Gminy Brzozów - Zdzisław Wojdanowski, Wójt Gminy Haczów - Stanisław Jakiel, Wójt Gminy Dydnia - Jerzy F. Adamski, Wójt Gminy Jasienica Rosielna - Marek Cwiakala, Wójt Gminy Nozdrzec - Antoni Gromala, Sekretarz Gminy Domaradz - Kazimiera Łobodzińska, Kierownik PUP w Brzozowie - Józef Kołodziej oraz Krzysztof Pikor - koordynator projektu z ramienia IMC. Głównym tematem spotkania była prezentacja wypracowanych przez uczestników szkoleń wniosków oraz dyskusja na temat stworzenia szerokiego, lokalnego partnerstwa na rzecz

zatrudnienia. Wszyscy uczestnicy zadeklarowali udział w tworzeniu *Powiatowego porozumienia na rzecz wzrostu zatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości*. Inicjatywa ma służyć budowie partnerstwa wśród jednostek samorządowych i przedsiębiorców terenu powiatu brzozowskiego oraz skutkować aktywnym pozyskiwaniem środków finansowych dostępnych w ramach funduszy strukturalnych. Omówienie szczegółów tworzenia ww. inicjatywy stanowiło tematykę kolejnego spotkania, które odbyło się 8 lipca w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzozowie. Kolejnym etapem było powołanie koordynatorów projektu na terenie wszystkich gmin oraz praca nad wyborem formy i treści porozumienia.

Opracowała: Magdalena Piławska

„Raz na Ludowo”

20 lipca br. na placu przy budynku bielej szkoły w Nozdrzcu odbył się Zjazd Kapel Ludowych. Głównym organizatorem imprezy był Gminny Ośrodek Kultury w Nozdrzcu.

Na zjazd kapel przybyli zaproszeni goście: Wicestarosta Brzozowski - Janusz Draguła, Wiceprzewodniczący Rady Powiatu Brzozowskiego - Marek Owsiany, a także przedstawiciele władz gminnych: Wójt Gminy Nozdrzec - Antoni Gromala, Zastępca Wójta - Romuald Duda i Sekretarz Gminy - Maria Potoczna.

Na scenie zaprezentowały się kapela ludowe z powiatu brzozowskiego i okolic: „Ostrzewianie” z Nozdrzca, „Warzanie” z Wary, „Grasobszczenie” z Grabownicy, „Przysięczanie” z Przysięcznicy oraz „Zagórzanie” z Zagórzca i „Dyna-

wianie” z Dynowa. Gościem imprezy był, także Józef Cupak - poeta ludowy z Wary, który w przerwie pomiędzy występami muzycznymi rozbawiał wszystkich słuchaczy swoimi wierszami i pełnymi humoru satyrkami. Wszyscy artyści po swoich występach zostali nagrodzeni brawami i pamiątkowymi dyplomami.

Do zorganizowania zjazdu kapel przyczynili się: Starostwo Powiatowe w Brzozowie, Zdzisław Socha - Zakłady Eksploatacji Kruszywa i Wyrobów Betonarskich w Nozdrzcu, Józefa i Marian Szewczykowie - Skład Materiałów Budowlanych, Marian Baluch - Usługi Transportowe - Stacja Paliw w Dynowie, Roman Hadam - Usługi Transportowe w Nozdrzcu.

Zjazd kapel do starcały wiele wrażeń dzieciom i dorosłym

Zjazd Kapel Ludowych cieszył się dużą frekwencją publiczności, która z zainteresowaniem słuchała piosenek ludowych i wierszy. Imprezę zakończył festyn, który według organizatorów miał trwać do białego rana.

Opracowała: Anna Kalamucka

„By ratować życie ludzkie i mienie” Stulecie Ochotniczej Straży Pożarnej w Humniskach

Wyjątkową uroczystość, bo 100 lat istnienia miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej, świętowała 20 lipca br. społeczność Humnisk wraz z liczną grupą zaproszonych gości.

Uroczystości jubileuszowe rozpoczęła msza św., którą odprawił proboszcz parafii pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika ks. Julian Tamawski, kazanie zaś wygłosił ks. st. kpt. Jan Krynicki – kapelan straży pożarnych województwa podkarpackiego.

Po mszy Orkiestra Dęta OSP w Brzozowie pod batutą Tadeusza Podulki poprowadziła uczestników jubileuszu: gości honorowych, poczty sztandarowe OSP z Brzozowa, Przysietnicy, Górek, Grabownicy, Starej Wsi, Turzego Pola i Zmiennicy oraz mieszkańców Humnisk na plac przy Domu Strażaka, gdzie dalsze uroczystości poprowadził st. kpt. Jan Penar – Zastępca Komendanta Powiatowego Państwowego Straży Pożarnej w Brzozowie oraz Adam Czuchra – Komendant Miejsko-Gminny OSP w Brzozowie.

Ważnym momentem dla jednostki OSP w Humniskach w trakcie niedzielnych obchodów było pożegnanie starej flagi strażackiej, ufundowanej jeszcze w 1909 r. przez członków Kółka Rolniczego i mieszkańców wsi, oraz przyjęcie nowego sztandaru. Został on ozdobiony gwóźdźkami fundacyjnymi i odznaczony Złotym Znakiem ZOSP RP, przyznany przez Prezydium ZGZOSP RP za wieloletnią ofiarną działalność w ochronie przeciwpożarowej dla dobra społeczeństwa i państwa.

Wyrazy uznania, gratulacje i życzenia na ręce Mariusza Fica - Prezesa Zarządu OSP w Humniskach złożyli goście honorowi: Janusz Konieczny – Senator RP, Wiceprezes Zarządu Głównego ZOSP RP, Prezes Zarządu Wojewódzkiego ZOSP RP, Zygmunt Błaż – Starosta Brzozowski, Mieczysław Czupski – Przewodniczący Rady Powiatu Brzozowskiego, Zdzisław Wojdanowski – Burmistrz Gminy Brzozów, Stanisław Pająk – Komendant Powiatowy PSP w Brzozowie, Stanisław Łobodziński – Prezes Zarządu Powiatowego ZOSP RP w Brzozowie, a także Roman Korfanty – Prezes Zarządu Miejsko – Gminnego ZOSP RP w Brzozowie.

Tym, którzy w szczególny sposób przyczynili się do krzewienia szczytnych idei ochrony przed pożarami, przyznano honorowe odznaczenia. Złotym Znakiem ZOSP RP odznaczony został były naczelnik jednostki Tadeusz Tercha, dyplomami uznania ZW ZOSP RP - Krzysztof Adamski, Henryk Dudek, Franciszek Konieczko, Jan Kwiatkowski, Stanisław Łuczycy i Jan Słota, zaś Medalami Honorowymi im. Bolesława Chomicza - wieloletni prezes honorowy jednostki Stanisław Dzoń i obecna wiceprezes Helena Wojnar. Złote Medale za Zasługi dla Pożarnictwa otrzymali: ks. Julian Tamawski, Jan Dmurtzak, Jadwiga Dzoń, Bogdan Fic, Jan Owsiany, Tomasz Puszkar, Grzegorz Śmigiel, Srebrne Medale za Zasługi dla Pożarnictwa: Mariusz Fic, Tomasz Błyskał, Jacek Stemulak, Zdzisław Wojdanowski i Alicja Zygarowicz. Brązowe Medale za Zasługi dla Pożarnictwa otrzymali: Paweł Maj, Wilhelm Milczanowski i Krzysztof Wajda. Odznaką „Strażak Wzorowy” uhonorowano: Marcina Adamskiego, Agnieszkę Barbarę, Pawła Czupskiego, Katarzynę Krowiak, Agnieszkę Krowiak, Magdalenę Krowiak, Iwonę Sokalską, Pawła Śmigła, Sylwię Telesz, Łukasza Wępcę oraz Ewelinę Wasilonek. Złotą Odznakę Młodzieżową otrzymali: Celina Barbara, Mirosław Czupski, Judyta Dmurtzak, Łukasz Kędra, Paulina Lorenc, Joanna Telesz i Łukasz Telesz, zaś Srebrną Odznakę Młodzieżową: Piotr Adamski, Łukasz Borek, Edward Fic, Izabela Lorenc i Joanna Lorenc oraz Katarzyna Miklicz.

Jednostce OSP w Humniskach przekazano, ufundowaną przez burmistrza, pompę szlamową oraz ufundowany przez radnych emblemat.

Przewodniczący Rady Powiatu M. Czupski wdtija pamiątkowy gwóźdź

Goście honorowi obchodzą 100-lecie

Przekazanie sztandaru Prezesowi OSP w Humniskach M. Ficowi

W godzinach popołudniowych cała bracia strażacka z rodzinami i przyjaciółmi bardzo miło spędziła czas, bawiąc się przy muzyce w wykonaniu Orkiestry Dętej OSP w Brzozowie, podczas występu kapeli „Górczanie” z Górek, a następnie w trakcie festynu ogrodowego.

Opracowała: Magdalena Piławska

Składamy komputer cz.II

Konfiguracja płyty

Przed wszystkim musimy, na podstawie dołączonej do płyty instrukcji, zlokalizować zworki czy przełączniki konfiguracyjne i sprawdzić zgodność ich ustawień z posiadanym procesorem i modułami pamięci RAM. Zdecydowana większość dostępnych obecnie na rynku płyt głównych jest wyposażona w mechanizmy automatycznego rozpoznawania procesora i pamięci, jednak nie zawsze ta funkcja jest włączona. Bywają płyty, które dostarczane są z włączoną opcją ręcznej konfiguracji. Ze względu na ogromne zróżnicowanie występujących na rynku rozwiązań, nie sposób tu przedstawić dokładnej recepty na przygotowanie płyty. Rozwiązaniem najprostszy, zwłaszcza dla niezbyt zaawansowanych składaczy, jest ustawienie zworkek czy przełączników w pozycji „Auto”, jeśli taka jest opisana w instrukcji. W przeciwnym razie dopasowujemy, według instrukcji do płyty, ustawienie częstotliwości zegara FSB do posiadanego procesora, a taktowanie pamięci – do wymagań posiadanych modułów. Możemy natomiast w ogóle nie zwracać uwagi na ustawienia zworkek czy mikroprzełączników w sterujących mnożnikiem częstotliwości zegara procesora – dostępne na rynku procesory mają zablokowany mnożnik i ignorują te ustawienia. Z uwagi na to, w coraz większej liczbie płyt głównych producenci rezygnują ze sprzętowego sterowania mnożnikiem, pozostawiając co najwyżej możliwość jego zmiany z poziomu wbudowanego w BIOS programu Setup. Skoro jesteśmy przy zworkach konfiguracyjnych – konieczne należy zlokalizować zworkę przeznaczoną do kasowania zawartości pamięci CMOS, przechowującej ustawienia konfiguracji wprowadzone wspomnianym wyżej programem Setup. Jej użycie może stać się dla nas w późniejszej pracy wręcz jedyną szansą na odzyskanie kontaktu z komputerem w razie popełnienia poważniejszego błędu w ustawianiu parametrów roboczych komputera w dalszych fazach pracy. Warto więc odszukać tę zworkę zawnaz i zapamiętać jej położenie, zamiast później nerwowo wertować instrukcję.

Montujemy procesor

Przy montażu procesora wystarczy jedynie przestrzegać podstawowych zasad:

- nie wolno uderzyć radiatorem o chip, a zwłaszcza o jego narożnik,
- nie można dopuścić do przechylenia się radiatora na krawędziach chipu podczas zapinania sprężyny mocującej radiator.

To wszystko. Niezbyt skomplikowane, prawda? Jednak wysoki odsetek uszkodzeń procesorów przy montażu wskazuje na to, że wiele osób tych zasad w praktyce nie wprowadza. Częściowo winę ponoszą producenci układów chłodzących, bowiem niektóre spośród nich wymagają do prawidłowego zabrania posiadania trzech lub więcej rąk, jednak główne przyczyny tych uszkodzeń to wynikający z niecierpliwości pośpiech przy montażu albo nieumiejętne zapinanie sprężyny mocującej. **Przed wszystkim – spokojnie!**

Po nałożeniu na procesor pasty termoprzewodzącej poprawiającej przewodność cieplną styku procesora z radiatorem (nie dotyczy to oczywiście radiatorów, na których podstawie fabrycznie naniesiono warstwę termoplastycznego wypełniacza termoprzewodzącego, pasty termoprzewodzącej należy używać w możliwie małych ilościach.) kładziemy radiator na procesorze i dociskamy go, równocześnie minimalnie przesuwając na boki w celu wyciśnięcia nadmiar pasty. Następnie zakładamy na zrzep podstawki koniec sprężyny mocującej, po czym mocno dociskamy radiator do procesora i zapinamy – ręką lub śrubokrętem – zapinkę sprężyny na odpowiednim zaczepie podstawki. Wszystko!

Wiele osób ma jednak problem z dociśnięciem radiatora do procesora przy zapinaniu – obawiają się uszkodzenia zablożonego na radiator wentylatora. Rozwiązanie jest proste: naciskamy na całość przez położony na radiator sztywny przedmiot. Osobiście używam do tego celu starej dyskietki 3,5”.

Montaż procesora w płycie głównej byłby banalnie prosty gdyby nie szczegóły. Pierwszy, to właściwa pozycja procesora w gnieździe. Producenci rozwiąali problem w ten sposób, że rozmieszczenie nóżek procesora i otworów gniazda unie możliwia włożenie procesora w nieprawidłowej pozycji. Co jednak zrobić, gdy wkładamy procesor prawidłowo, a on nie wchodzi?! Z takim zjawiskiem podczas montażu komputera można zetknąć się dość często, a jest ono powodowane skrzywieniem którejs z nóżek procesora. W żadnym przypadku nie wolno stosować „rozwiązań siłowych” – próba wciśnięcia procesora do gniazda bardzo łatwo może zakończyć się jego uszkodzeniem. Pomóc może jedynie staranne obejrzenie procesora. Patrząc wzdłuż kolejnych rzędów nóżek dostrzeżemy tę, która powoduje kłopoty – prostujemy skrzywioną nóżkę lub grupę nóżek przy użyciu przedmiotu o twardej prostej krawędzi, np. noża. Odradzam próby prostowania palcami!

Po zamontowaniu radiatora należy koniecznie pamiętać o przypięciu przewodów zasilania wentylatora do odpowiednich wyprowadzeń na płycie głównej. Pominiecie tego „drobiazgu” zdarza się przy montażu komputera nadspodziewanie często, a jeśli w porę tego nie zauważymy, to nasz procesor czekać „gorące” do przeżycia chwili.

Kolejną operacją na płycie głównej jest instalacja modułów pamięci. Zabieg nie jest skomplikowany. Po sprawdzeniu, w którą stronę należy ustawić moduł tak, by wycięcie w jego krawędzi pasowało do występu w gnieździe, otwieramy zapinkę, wkładamy moduł w gniazdo i przyciskamy, najlepiej oburącz, aż do zatrzasknięcia się zapinek. Trzeba zwrócić uwagę na to, by nie wcisnąć modułu skośnie, jednym końcem do gniazda – może go być później dość trudno wyjąć. Po zainstalowaniu pamięci płyta jest gotowa do pierwszych testów.

Pierwsze wejście

Po zmontowaniu wyposażenia płyty głównej warto, przed umieszczeniem jej w obudowie komputera, sprawdzić, czy wszystko działa. Usunięcie ewentualnych usterek montażu czy korekta błędnych ustawień zwork konfiguracyjnych są znacznie łatwiejsze wtedy, gdy płyta jest jeszcze na zewnątrz obudowy. W tym celu pod płytę podkładamy płaski przedmiot z materiału izolacyjnego, umożliwiający jej podniesienie na około centymetr powyżej powierzchni stołu. Pozwoli nam to włożyć do gniazda AGP kartę graficzną. Dołączamy monitor do wyjścia karty graficznej i włączamy jego zasilanie. Następnie sprawdzamy, czy kabel sieciowy nie jest przypadkiem włożony do gniazda i dołączamy do płyty kable zasilacza.

Uwaga!

Przy płytach wymagających zasilania ATX-2 (z dodatkowym gniazdem) nie wolno zapomnieć o dołączeniu drugiego kabla zasilającego. To samo dotyczy również płyt (przeważnie dla Pentium 4), w których zamiast dodatkowego gniazda ATX-2 zamontowano gniazdo zgodne z wtyczką kabla zasilającego dla napędów. Zapomnienie o dołączeniu tego kabla może, w przypadku niektórych konstrukcji, spowodować nawet uszkodzenie płyty!

Teraz należy upewnić się, które piny złącza służącego do dołączania wskaźników i przycisków panelu obudowy przeznaczone są do dołączenia włącznika zasilania. Po sprawdzeniu dołączamy zasilacz do sieci. W niektórych płytach głównych zainstalowana jest dioda LED, sygnalizująca obecność zasilacza ATX włączanego do sieci, jednak w większości przypadków gotowość zasilacza nie jest sygnalizowana.

Pora na pierwsze włączenie.

Zwieramy na chwilę odpowiednie piny na płycie głównej, obserwując przede wszystkim wentylator na radiatorze procesora i wentylator zasilacza. Po zwarciu pinów włącznika obydwa wentylatory powinny zacząć się obracać. Jeśli to nie nastąpi, natychmiast wyłączamy zasilanie, odłączając zasilacz od sieci! Jeśli wentylator procesora nie kręcił się, podczas gdy zasilacz wystartował poprawnie, przede wszystkim sprawdzamy dołączenie wentylatora i poprawność jego montażu. Jeśli zasilacz w ogóle się nie włączył, to najprawdopodobniej wybraliśmy niewłaściwe piny, nie dołączyliśmy zasilania sieciowego lub przeczyliśmy włączenie małego wyłącznika sieciowego na tylnej ścianie zasilacza.

Po pokonaniu tych drobnych kłopotów ponownie dołączamy zasilanie sieciowe i włączamy zestaw, zwracając na chwilę właściwe piny. Teraz powinniśmy zobaczyć na monitorze kolejne komunikaty BIOS-u. Jest to znak, że wszystko jest w porządku. Wyłączamy zasilanie sieciowe, odłączając kabel sieciowy od zasilacza. Możemy teraz przystąpić do kolejnej fazy montażu.

Całość do środka

Zanim w obudowie zamontujemy płytę główną, warto upewnić się, że jej obecność nie utrudni nam zamontowania dysku twardego czy napędów CD i dyskietek. Podzespół te możemy zresztą zamontować w obudowie przed zamontowaniem płyty głównej. Dyski i napędy montujemy przy użyciu trzech wkrętów: dwóch po lepiej dostępnej stronie obudowy i trzeciego w łatwo dostępnym otworze po przeciwnej stronie.

Przed montażem dysku musimy sprawdzić, czy jego zworki konfiguracyjne są prawidłowo ustawione: w pozycji pracy samodzielnej, jeśli nie przewidujemy stosowania na tym samym kablu innych urządzeń ATA lub w pozycji Master, jeśli zamierzamy wykorzystać ten sam kabel do dołączenia zarówno dysku, jak i napędu CD/DVD (rozwiązanie to nie jest zalecane). Dla dysku twardego wybieramy takie miejsce, by zapewnić mu możliwie dobre odprowadzenie ciepła, czyli opływ powietrza. Optymalna pozycja napędu CD/DVD jest uzależniona od tego, czy nasz komputer będzie stał na podłodze czy raczej na stole. W pierwszym przypadku napęd montujemy w najwyższym dostępnym miejscu, w drugim zaś – w najniższym. Uwaga! Jeśli planujemy zamontowanie w jednej z 5,25-calowych wnęk obudowy panelu z dodatkowymi wyjściami USB i audio, to powinien on znaleźć się poniżej napędu CD/DVD, aby z wiszące z niego kable nie były zaczepiane przez wysuwającą się tackę napędu.

Wróćmy do montażu płyty głównej. Podczas jej umieszczania we wnętrzu obudowy możemy napotkać pewną trudność – konieczność dociskania sprężystych elementów osłony gniazd

ATX. Podczas przykręcania wkrętów mocujących płytę może nam być potrzebna „trzecia ręka”, czyli pomoc drugiej osoby. Wkrętów nie należy dokręcać zbyt mocno, warto natomiast pod ich lekki podłożyć podkładki izolacyjne, dołączane do kompletu wkrętów. Celem ich stosowania nie jest bynajmniej izolacja wkrętu, który i tak styka się z metalizacją we wnętrzu otworu. Elastyczna podkładka redukuje wspomniane wcześniej naprężenia, powodowane sztywnym połączeniem płyty z obudową. Po przykręceniu płyty dołączamy do niej kable zasilacza, układając je tak, by nie ograniczały przepływu powietrza w okolicy radiatora na procesorze. Następnie identyfikujemy i dołączamy do odpowiednich pinów na płycie głównej przewody od przycisków i sygnalizacyjnych diod LED na przedniej ścianie obudowy.

Reszta kłót

Po zamontowaniu płyt głównej pora na montaż karty graficznej. Montując kartę zwracamy uwagę na to, by była do końca wciśnięta w gniazdo. Jeśli gniazdo AGP w wypięciu jest wyposażone w któryś z systemów zapinania, sprawdzamy, czy karta jest prawidłowo zatrzaśnięta w zapince. Karta AGP na ogół nie sprawia przy montażu kłopotów, natomiast dość często możemy się spotkać z trudnościami w prawidłowym włożeniu kart PCI (karty sieciowe czy modemu) – uginająca się płyta główna nie pozwala na pełne wciśnięcie karty w gniazdo. Sytuacja taka świadczy o tym, że niezbyt szczęśliwie wybraliśmy punkty mocowania płyty głównej.

Jak sobie z tym poradzić, jeśli nie chcemy demontować płyty i zmieniać punktów jej mocowania? Najprostszym rozwiązaniem jest wykorzystanie sprężystości metalowej zaślepki na końcu karty. Odginamy ją w kierunku karty tak, by nie ograniczała możliwości wciśnięcia karty w gniazdo, a po uzyskaniu przez kartę właściwego położenia pozwalamy zaślepce wrócić do pierwotnej pozycji.

Końcowe zabiegi

Ostatnią czynnością montażu komputera jest dołączenie napędów i dysku twardego. Dołączamy kolejno dysk twardy, napęd dyskietek i napęd CD/DVD. Przy dołączaniu dysków i napędów trzeba koniecznie pamiętać o tym, że 80-żyłowy taśmowy kabel ATA/100 nie jest symetryczny, nie można więc dołączyć go do wolnym końcem do płyty głównej. Zwykle wtyczka na jednym końcu kabla oznakowana jest odmiennym kolorem. Zamiana końców spowoduje, że dysk będzie pracował w znacznie wolniejszym trybie ATA/33. Typowe błędy w tej fazie montażu to przede wszystkim odwrotne wpięcie którejś z wtyczek. W przypadku wtyczki na kablu napędu dyskietek charakterystycznym objawem takiego błędu jest ciągłe świecenie diody, sygnalizującej pracę FDD. Jeśli źle włożymy wtyczkę od kabla dyskowego, zwykle komputer nie wystartuje. Po dołączeniu napędów ponownie włączamy komputer i sprawdzamy, czy są one poprawnie rozpoznawane przez BIOS.

Pozostaje nam jedynie dołączenie wszystkich dodatkowych wyjść, jak gniazda USB w przednim panelu obudowy, dodatkowe wyjścia dźwiękowe itp. Po ich dołączeniu i sprawdzeniu poprawności warto poświęcić chwilę na staranne ułożenie wszystkich kabli i unieruchomienie ich. Najlepiej spiąć kable w odpowiedniej pozycji. Jeśli nie dysponujemy specjalnymi zapinkami, to możemy użyć do tego celu np. kawałków cienkiego izolowanego drutu. Komputer jest już gotowy, jednak na wszelki wypadek nie zamykamy na razie obudowy – nie wiadomo, jakie błędy mogą się ujawnić podczas następnej fazy montażu, jaką będzie instalacja systemu operacyjnego.

Opracował: Dariusz Supel

Sezon piłkarski seniorów 2003/2004

KLUBY POWIATU BRZOSOWSKIEGO*V liga***Ludowy Klub Sportowy Brzozovia - MOSiR Brzozów****Zarząd**

Prezes - Aleksander Raszewski
 Wiceprezes - Marian Kula
 Sekretarz i Kierownik Sekcji - Waldemar Garbiński
 Skarbnik - Krystyna Jaskółka
 Kierownik drużyny - Włodzimierz Kozłowski
 Trener drużyny - Grzegorz Pastuszak

Skład drużyny

Bramkarze: Dariusz Lorenc, Bernard Soltysik.
Obroncy: Marcin Buczek, Oktawian Bujacz, Piotr Garbiński, Sławomir Gaździk, Artur Kędra, Krzysztof Wacek, Piotr Wojtowicz, Waldemar Szarek.
Pomocnicy i Napastnicy: Damian Barański, Maciej Bednarczyk, Sylwester Cwynar, Damian Drwięga, Roman Fiedeń, Krzysztof Fugas, Mirosław Korab, Krystian Pytlak, Mateusz Samborski, Krzysztof Smoleń, Stanisław Szewczyk, Paweł Szynklar, Janusz Wacek, Grzegorz Wojtowicz, Grzegorz Pastuszak, Rafał Pilszak.

Ludowy Klub Sportowy Górnik Grabownica**Zarząd**

Prezes - Tadeusz Chrobak
 Wiceprezes - Eugeniusz Mularczyk
 Skarbnik - Elżbieta Fic
 Kierownik sekcji piłki nożnej - Marian Jarosz
 Trenerem drużyny jest Roman Hadam.

Skład drużyny:

Bramkarze: Tomasz Kielar, Grzegorz Gazda, Dominik Lorenc, Mateusz Mrozek.

Obroncy: Bogusław Pająk, Janusz Lenik, Jacek Kobleński, Grzegorz Młeczko, Łukasz Kielar, Paweł Pach, Wojciech Chudzikiewicz, Gabriele Lorenc.

Pomocnicy: Krzysztof Ryba, Antoni Ryba, Marian Dereń, Krzysztof Sabat, Sławomir Tuopolski, Sławomir Wojnicki, Grzegorz Barbara, Rafał Graboń, Marcin Malicki.

Napastnicy: Bogusław Orłowski, Robert Haduch, Jerzy Kurcon, Marcin Chudzikiewicz.

*Klasa A***Ludowy Klub Sportowy Izdebki****Zarząd**

Prezes - Marek Szerszeń,
 Wiceprezes - Wojciech Chryń
 Sekretarz - Witold Mazur
 Skarbnik - Kamil Dobosz
 Członkowie: Jerzy Toczek, Bogdan Szerszeń, Zenon Gładysz
 Kierownik i trener - Marek Szerszeń.

Skład drużyny

Bramkarze: Mariusz Szerszeń, Bogdan Świder, Paweł Barć, Jerzy Baran.

Obroncy: Wojciech Chryń, Zenon Gładysz, Paweł Potoczny, Sylwester Szpiech, Ryszard Kaszowski, Tomasz Fijałka, Bogdan Szerszeń.

Pomocnicy: Robert Guzik, Andrzej Guzik, Wojciech Barnik, Tomasz Kaszowski, Marcin Szuba, Paweł Bednarz, Tadeusz Gładysz, Andrzej Czopor, Wojciech Gwizdała, Roman Gładysz, Marek

Szerszeń, Kamil Dobosz, Krzysztof Wójcik, Robert Mariawski, Damian Gładysz, Seweryn Wawczak.

Napastnicy: Tomasz Wójcik, Robert Potoczny, Bogdan Gładysz, Robert Oleszko, Wojciech Gładysz, Grzegorz Lubecki, Wojciech Potoczny.

Ludowy Klub Sportowy Haczów**Zarząd**

Prezes - Edward Matusz
 Wiceprezes - Zygmunnt Curzytek
 Wiceprezes - Zbigniew Siewierski
 Skarbnik - Jan Rajchel
 Sekretarz - Marek Rozenbajger

Skład drużyny

Bramkarze: Krzysztof Glazer, Maciej Szajna.

Obroncy: Sobota Grzegorz, Łukasz Golonka, Krzysztof Szopiak, Mariusz Chrobak, Grzegorz Leczek, Dariusz Leczek.

Pomocnicy: Marek Miraz (kapitan), Mariusz Chrobak, Jakub Węgrzyn, Artur Wójtowicz, Dariusz Szopiak, Mariusz Jurczak, Jakub Józefczyk, Wojciech Kasperkowicz.

Napastnicy: Maciej Matusz, Krzysztof Szyszczak, Wojciech Gębuś, Wojciech Gruszka, Paweł Szalajko.

Klasa B

Ludowy Klub Sportowy Górki

Zarząd

Prezes – Tadeusz Grela

Skarbnik – Marian Cecuła

Członkowie: Jan Florek, Zenon Bober, Stanisław Haduch, Arkadiusz Stankiewicz.

Skład drużyny

Bramkarze: Michał Florek, Wojciech Florczak, Michał Śmietana, Jakub Owsiany.

Obrońcy: Paweł Bednarczyk, Łukasz Bednarczyk, Arkadiusz Stankiewicz, Łukasz Stankiewicz, Piotr Florczak, Piotr Podulka, Mariusz Grela, Mateusz Florczak.

Pomocnicy: Zenon Bober, Robert Florek, Piotr Florek, Michał Graboń, Krzysztof Hendrzak, Henryk Knurek, Marcin Wójcik.

Napastnicy: Łukasz Wójcik, Wojciech Sobolak, Marcin Wiszyński, Lucjan Śmietana, Robert Dudek.

Ludowy Klub Sportowy Golcowa

Zarząd

Prezes – Jan Kędra

Skarbnik: Andrzej Bober

Sekretarz – Adam Robert

Trener – Jan Kędra

Skład drużyny

Bramkarze: Sylwester Herbut, Marcin Bober.

Obrońcy: Tadeusz Dziedzic, Adam Robert, Waldemar Oblój, Michał Peldiak, Grzegorz Job (kapitan).

Pomocnicy: Grzegorz Dytko, Bogdan Peldjak, Jan Dziedzic, Zbigniew Peldjak, Janusz Głowacki, Tomasz Kędra, Paweł Kędra, Paweł Łobaza, Marek Suchorabski, Krzysztof Wolanin, Krzysztof Krupa, Jan Dziedzic.

Napastnicy: Grzegorz Rachwał, Mariusz Wojnar, Damian Żelazko, Stanisław Helon.

Ludowy Klub Sportowy Cisy Jablonica Polska

Zarząd

Prezes – Adam Śnieżek

Wiceprezes – Grzegorz Borkowski

Skarbnik – Jerzy Klamut

Sekretarz – Tadeusz Kasprzyk

Członkowie: Tadeusz Śnieżek, Marcin Kaczkowski, Janusz Ingot.

Skład drużyny

Bramkarz: Karol Kaczkowski

Obrońcy: Marcin Kaczkowski, Krzysztof Wojnar, Zygmunt Wojtaszko, Grzegorz Wojtaszko, Stanisław Kwolek, Piotr Prejsnar, Karol Śnieżek.

Pomocnicy: Dariusz Sumacz, Gabriel Szafran, Gabriel Żywiec, Jan Bajgrowicz, Jacek Kuliga, Rafał Śnieżek, Marek Balawajder, Krzysztof Józefczyk, Jerzy Klamut.

Napastnicy: Piotr Krauz, Paweł Krauz, Grzegorz Borkowski, Damian Stapiński, Daniel Czubski.

Ludowy Klub Sportowy Victoria Niebocko

Zarząd

Prezes – Tomasz Pilawski

Wiceprezes – Ryszard Kopczyk

Sekretarz – Ryszard Skotnicki

Skarbnik – Krzysztof Kopczyk

Członkowie: Grzegorz Kopiczak, Bogdan Fejdasz, Kazimierz Pajęcki

Trener – Tomasz Krowiak.

Skład drużyny

Wojciech Adamski, Adam Bodzioch, Sławomir Bartkowski, Rafał Barbara, Daniel Drobot, Tomasz Dźoń, Wojciech Fejdasz, Maciej Fejdasz, Tomasz Krowiak, Piotr Kulon, Jerzy Kulon, Adam Kopczyk, Bartłomiej Kopczyk, Piotr Pajęcki, Tomasz Pilawski, Bogdan Olenińczak, Jan Olenińczak, Maciej Wanic, Tomasz Wojtowicz, Krzysztof Śmigiel, Artur Stankiewicz, Łukasz Skiba, Rafał Sasiadek, Łukasz Sokółowski, Grzegorz Żaczek, Robert Żaczek.

Ludowy Klub Sportowy Błękitni Jasionica Rosielna

Zarząd

Prezes – Mariusz Szwerc

Wiceprezes – Marian Zajac

Sekretarz – Edward Szewczyk

Skarbnik – Wojciech Śnieżek

Kierownik – Marek Chęć

Z-ca Kierownika – Adam Cichoń

Trener – Edward Szewczyk.

Skład drużyny

Bramkarze: Grzegorz Głogowski, Mariusz Szwerc, Krzysztof Skiba.

Obrońcy: Piotr Wrona, Dawid Masłyk, Wojciech Wątróbski, Daniel Pająk, Michał Siwak, Paweł Śnieżek I, Robert Koza, Tomasz Wątróbski.

Pomocnicy: Paweł Wątróbski, Krzysztof Konopka, Michał Fic, Paweł Śnieżek II, Piotr Masłyk, Tomasz Wolanin, Marcin Szwerc, Michał Winiarski.

Napastnicy: Piotr Cwynar, Michał Drożdżał, Paweł Głogowski, Sławomir Korab, Daniel Korab.

Ludowy Klub Sportowy Trześniów

Zarząd

Prezes – Tadeusz Kędra
Wiceprezes – Artur Starzak
Skarbnik – Daniel Gębuś
Sekretarz – Jan Kaczor
Członek – Jan Tabisz
Członek – Marek Szuber

Skład drużyny

Bramkarze: Łukasz Lubas, Antoni Czyż,
Obrońcy: Tomasz Szuber, Przemysław Szymański, Piotr Ryba, Andrzej Wójcik, Jan Kaczor, Daniel Gębuś.
Pomocnicy: Jacek Tabisz, Łukasz Szymański, Daniel Szuber, Emil Kaczor, Mateusz Wojtun, Marcin Adamczak.
Napastnicy: Artur Starzak, Rafał Ziemiański, Paweł Cisowski, Grzegorz Pelczarski, Piotr Tabisz, Jerzy Wojtuń.

Ludowy Klub Sportowy Jasionów

Zarząd

Prezes – Grzegorz Niezgodzki
Wiceprezes – Waldemar Opaliński
Trener – Marek Samborski

Skład drużyny

Bramkarze: Grzegorz Kielar, Artur Potocki.
Obrońcy: Dariusz Smoleń, Marcin Samborski, Marcin Tasz, Tomasz Bogaczewicz, Paweł Ekiert, Krzysztof Rozum, Aleksander Opaliński, Piotr Ekiert, Piotr Mrozek.
Pomocnicy: Waldemar Opaliński, Rafał Bogaczewicz, Tomasz Czajka, Areniusz Filak, Adam Najdecki, Grzegorz Hędrzak.
Napastnicy: Piotr Ziemiański, Dariusz Madej, Artur Konopka, Paweł Szalajko, Piotr Kielar.

Ludowy Klub Sportowy Płomień Zmiennica

Zarząd

Prezes i trener – Marek Ostrowski
Kierownik drużyny – Piotr Chrobak
Sekretarz – Paweł Szalajko

Skład drużyny

Bramkarze: Krzysztof Fiedeń, Paweł Stapiński, Piotr Górecki.
Obrońcy: Wojciech Pelczar, Krzysztof Dziedzic, Ryszard Ostrowski, Mirosław Kielar, Leszek Smoleń, Paweł Szalajko.
Pomocnicy: Paweł Jurkiewicz, Marcin Jurkiewicz, Marek Prajsnar, Rafał Prajsnar, Bartłomiej Smoleń, Zbigniew Smoleń, Wojciech Niezgodzki.
Napastnicy: Grzegorz Preiznar, Bartosz Kielar, Daniel Szuber, Marcin Gazda, Paweł Kulak, Konrad Mazur.

Klasa C

Ludowy Klub Sportowy Zryw Dydnia

Zarząd

Prezes – Kazimierz Indyk
Wiceprezes – Janusz Bogaczewicz
Sekretarz – Robert Kulon
Członkowie: Krzysztof Wójcik, Waldemar Niemiec
Trener – Marian Konieczny

Skład drużyny

Bramkarze: Bartek Dymnicki, Kamil Gómiak.
Obrońcy: Marcin Klimowicz, Ireneusz Szuba, Krzysztof Hocyk,

Paweł Pietryka, Piotr Bańkowski, Krystian Zarzyka, Robert Kulon, Tomasz Hamowski.

Pomocnicy: Daniel Klimowicz, Piotr Fil, Kazimierz Fijałka, Kazimierz Pufka, Robert Pocań, Grzegorz Ścieranka, Mariusz Siedlecki, Wiesław Kruszyński.
Napastnicy: Krzysztof Wójcik, Kessel Tomasz, Grzegorz Kondracki, Grzegorz Wolłowicz, Wojciech Nycz, Adam Cichocki, Zbigniew Dziedzina, Robert Kulon.

Ludowy Klub Sportowy Hłudno

Zarząd

Prezes - Jan Gratkowski
Wiceprezesi - Adam Szpiech, Eugeniusz Baran,
Skarbnik - Paweł Owsiany
Członek zarządu - Jan Górniak

Skład drużyny

Bramkarze: Łukasz Fiołek, Robert Wojnarowski.
Obrońcy: Paweł Baran, Grzegorz Barnaś, Stanisław Gładysz, Daniel Marszałek, Andrzej Muciek, Roman Telega, Grzegorz Telega.

Pomocnicy: Eugeniusz Baran, Paweł Bieńko, Tomasz Łybacki, Paweł Owsiany, Adam Szpiech, Wojciech Woźniak, Stanisław Kołodziej.

Napastnicy: Rafał Dudek, Krzysztof Niemiec, Krzysztof Skotnicki, Piotr Skotnicki, Maciej Szpiech, Jacek Kamiński, Piotr Bieńko.

Ludowy Klub Sportowy Sokół Domaradz

Zarząd

Prezes – Ryszard Wesolowski
Wiceprezes – Marian Filipkowski
Skarbnik – Tadeusz Ząbek
Członkowie: Mieczysław Rogoz, Mieczysław Hus, Andrzej Jara
Trener drużyny - Łukasz Łabisz.

Skład drużyny

Bramkarze: Krzysztof Stach, Paweł Stach, Marcin Filipowski.

Obrońcy: Łukasz Łabisz, Tomasz Ząbek, Łukasz Pilch, Marcin Gargas, Marcin Kusz, Jakub Duda.

Pomocnicy: Piotr Marczak, Tomasz Marczak, Daniel Łobaza, Mieczysław Hus, Rafał Ryba, Mateusz Kuś, Bartosz Kuś, Łukasz Dzik, Mateusz Jara.

Napastnicy: Bartosz Mikoś, Tomasz Janusz, Tomasz Gosztyła, Arkadiusz Ząbek, Łukasz Smętek, Janusz Tomoń, Mariusz Gosztyła.

Ludowy Klub Sportowy ISKRA Przysietnica

Zarząd

Prezes - Jan Rychlicki
Wiceprezesi - Jerzy Dereń, Józef Dudek
Sekretarz - Marian Herbut
Skarbnik - Stefan Dereń
Członkowie zarządu - Kazimierz Szafajko, Mieczysław Dereń
Gospodarz stadionu - Zbigniew Dudek

Skład drużyny

Bramkarze: Łukasz Szczepiek, Paweł Sobota.

Obrońcy: Dariusz Dereń, Krzysztof Rzepka, Andrzej Wania, Jacek Wania, Mariusz Baran, Tomasz Szczepiek.

Pomocnicy i napastnicy: Sławomir Skwarcan, Janusz Baran, Jerzy Orłowski, Mateusz Herbut, Łukasz Szarek, Paweł Data, Jakub Dereń, Grzegorz Cwynar, Marek Ślącza, Adam Kufel, Grzegorz Buczek, Adam Paszkaniak.

Ludowy Klub Sportowy Wzdów

Zarząd

Prezes – Marian Tokarz
Wiceprezes – Józef Kobylak
Wiceprezes – Stanisław Szafan
Sekretarz – Jacek Kobylak
Członkowie: Zbigniew Zygar, Łucjan Mazur.
Trener drużyny – Tadeusz Niemiec.

Skład drużyny

Bramkarze: Józef Pelczar, Krzysztof Mendiaka.

Obrońcy: Szymon Adamczak, Tomasz Bukdad, Bartłomiej Fichner, Robert Pilszak, Michał Krynicki.

Pomocnicy: Zbigniew Sokolowski, Zdzisław Rak, Krzysztof Lutecki, Adam Szlama, Maciej Fedak, Łucjan Mazur, Maciej Wojtoń.

Napastnicy: Paweł Knurek, Andrzej Adamski, Maciej Lelek.

KRZYŻÓWKA

Reżyser „Matki, królów”	Cztery czółko- wki grupy	Wynagrodzenie „Krzywa” błka	Pokój dla ucznia	Główny kołpak	Druh, kamrat	Sphywa z czofa	Napad i alaz
18		5			Kamień ozdobny		
Palisę w szwajcy			19	Nakła- nianie, kusznie	14		
Odskwit- y stry szękiego Gankak kaczki	7				Buduje gniazda	16	
	13				Na rodzinie z dziecia	6	Czołonek kapituły
Kompo- zyca Straussa				Podka- sany taniec	2		Prekur- sor
Splawia drewno; oryj	Sznur kowboja	Angie- k i b płoc- bwa		Misz Australii		Położe- nie, sytuacja życiowa	Dawniej wzynały
		17		Ostona maszyn- ny			1
Pika poza bokiem			„Miara” szczę- cia		20		
Do smaro- waj b dactów				Poa- gkie na płmie		8	22
Szpadel, rydel	11	Bank w grze	4		Twarz, oblicze		9
			12	Indyjski asoceta			21

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 22 utworzą rozwiązanie -
- aforyzm Novalisa.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

HOROSKOP

BARAN (21 II – 20 IV)

Musisz zadbać o pozycję w pracy. Jestw twoim otoczeniu zazdrośna osoba, która zrobi wszystko, by popsuć dobry układ z szefem. W świetnym humorze wyjedziesz na wakacje. Sierpień upłynie Ci pod znakiem odlotowej zabawy z nowo poznanymi ludźmi. Zainteresuj się starszą, bliską Twojemu sercu osobą. Potrzebujesz psychicznego wsparcia i pomocy finansowej.

BYK (21 IV – 21 V)

Małe nieporozumienia w pracy zepsują ci humor. Jeżeli spojrzysz na nie z boku, okażą się bez znaczenia. Jak na rogatą duszę przystało, będziesz się starał dokonać tego, co ci się innym nie udało. Rezultaty będą zaskakujące. Czas będzie sprzyjał spotkaniom w dobrym towarzystwie.

BLIŹNIĘTA (22 V – 21 VI)

Nie staraj się za wszelką cenę dorównać innym. Twoje tempo pracy jest dla Ciebie najlepsze. W domu zrób porządki - nie chodzi tylko o mieszkanie. Teraz możesz zażądać, co ci się należy. Zastanów się nad sposobem spędzania wolnego czasu. Najlepiej w weekend wybierz się na wycieczkę z rodziną.

RAK (22 VI – 23 VII)

Trwa dobra finansowa passa. W firmie ulóż sobie pracę z kalendarzem w rękę, a znajdziesz czas na urlop. W domu powściągnij ciekawość, bowybuchnie awantura, a Ty wiele stracisz. Zauważ wyprawywać bliskich o drobności i narzekaj, wesprzyj ich. W sprawach sercowych musisz zdobyć się na więcej poświęceń. Nie zawsze możesz być najważniejszy.

LEW (24 VII – 23 VIII)

Zarezerwuj wczesnie termin urlopu, bo okaże się, że na wczasy wyjedziesz we wrześniu. Nie dokładaj sobie więcej obowiązków. Doba ma tylko 24 godziny, a twój organizm zaczyna odmawiać posłuszeństwa. Dobrze zrobi Ci miłe spotkanie z przyjaciółmi lub wyprawa do kina.

PANNA (24 VIII – 23 IX)

Nie daj się wpędzić w poczucie winy. Nikt nie jest doskonały. W tym miesiącu ktoś przypomni Ci o ważnej sprawie. Poradz się przyjaciół, a rozwiązanie problemu przyjdzie samo. Partner okaże Ci więcej zrozumienia i zauważysz, że jesteś w związku ważną osobą.

WAGA (24 IX – 23 X)

Możesz spodziewać się owocnych kontaktów zawodowych. Nie rezygnuj więc z oficjalnych spotkań. Twoja aktywność może przynieść wiele korzyści. Tłum gości, bogate życie towarzyskie wypełnią cały tydzień. Trudno będzie znaleźć czas dla rodziny. Nie szkodzi, wkrótce wszystko wróci do normy.

SKORPION (24 X – 22 XI)

Ten miesiąc wynagrodzi Ci dotychczasowe niepowodzenia zawodowe i finansowe. Nie możesz jednak spocząć na laurach, czeka Cię sporo pracy. Przybędzie Ci energii. Możesz poprawić swoją kondycję i sylwetkę, uprawiając sport. Trochę ruchu znakomicie wpłynie także na Twoje samopoczucie.

STRZELEC (23 XI – 22 XII)

Szczęśliwe zbiegi okoliczności, niespodziewane okazje - to czeka Cię w sierpniu. Wybieraj mądrze, bo nie wszystkie propozycje mogą wyjść Ci na dobre. Nawiazasz wiele interesujących znajomości. Nowych przyjaciół potraktuj łaskawie, dystans nie będzie potrzebny. Małe problemy będzie miała twoja rodzina. Nie wpadaj w panikę, wszystko szybko się rozwiąże.

KOZIOROŻEC (23 XII – 20 I)

Teraz warto pomyśleć o przyszłości. O inwestowaniu pieniędzy, nawet małych. W pracy powierzysz obowiązków innym, ponadź sobie bez problemów, a Ty będziesz mógł odpocząć. Weekend pełen miłych wrażeń. Twój rozsądek znów usnie, szaleństwo weźmie górę.

WODNIK (21 I – 19 II)

Nie zrzucaj obowiązków na innych, bo może się to zakończyć stratami finansowymi. Jeżeli dobrze zaplanujesz rozkład zajęć, zdążysz zakończyć pracę w terminie, a nawet znaleźć trochę czasu na towarzyskie spotkania. W miłości wszystkie chwytły dozwolone.

RYBY (20 II – 20 III)

Tydzień rozpocznie się emocjonująco. Nowe wyzwania w pracy, ciekawe propozycje finansowe. Poczujesz się jak ryba w wodzie. Wokół Ciebie zacznie się dziać coś niezwykłego, czemu poświęcisz całą uwagę. Nawet nie próbuj wytłumaczyć bliskim, dlaczego będziesz ich teraz zamieniać. Domyślą się po efektach finansowych. Niewykluczona zmiana pracy lub awans.

Firma „WAFRO” Sp. z o.o.

WAFRO

WYKONAWSTWO - INSTALACJE
HANDEL - TECHNIKA GRZEWCZA
PRODUKCJA - KOŁNIERZE STALOWE
OSPRZĘT TELEKOMUNIKACYJNY
PROJEKTOWANIE, SERWIS
AGENCJA REKLAMY

ZARZĄD FIRMY:

36-200 BRZOZÓW, ul. Bielawskiego 1
 tel. (013) 43 09 200, fax. (013) 43 09 225
 wafro@pro.onet.pl, wafro@wafro.pl
 skrytka pocztowa 60, www.wafro.pl

BIURA TECHNICZNO-HANDLOWE:

31-223 Kraków ul. Pachoniskiego 9
 36-200 Brzozów ul. Mickiewicza 21
 35-232 Rzeszów ul. Miłocińska 1a
 38-400 Krosno ul. Składowa 9

tel./fax (012) 415 96 30 krakow@wafro.pl
 tel./fax (013) 43 09 227 brzozow@wafro.pl
 tel./fax (017) 86 35 587 rzeszow@wafro.pl
 tel./fax (013) 43 61 538 krosno@wafro.pl

AGENCJA REKLAMY:

35-232 Rzeszów
 ul. Miłocińska 1a
 tel./fax (017) 86 37 518
 grafik@wafro.pl

RESTAURACJA ALTA

Brzozów
 ul. 3 Maja 70

Organizacja wesel, bankietów,
 konferencji, chrzcin
 i innych imprez okolicznościowych

Możliwość organizacji imprezy
 w Restauracji ALTA

(sala klimatyzowana do 120 osób).
 Dysponujemy miejscami noclegowymi dla 50 osób

Kompleksowa organizacja
 imprez wyjazdowych
 w miejscu wskazanym przez klienta

Restauracja ALTA tel. (0-13) 434 01 69
 36-200 Brzozów tel. (0-13) 434 01 66
 ul. 3 Maja 70 tel. kom. 0-601 061 293

Gwarancja jakości i niskich cen